Влада – Радам!

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№ 101 (1351) ♦ Четвер, 6 червня 1996 року ♦ Ціна договірна

МАСОВІСТЬ — РУШІЙ ПРОЦЕСУ

Проект Конституції прийнято в першому читанні

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Парламентська хроніка

Вечірнє засідання 4 червня

Цей день став визначальним для українських парламентаріїв не тільки тому, що їхніми зусиллями нарешті зрушив з місця конституційний процес. 4 червня різні політичні сили парламенту, здається, збагнули прорахунки попередніх дій. Центристи і праві, встановивши рекорд відвідуваності, переконалися: правило «Явка обов'язкова» — найкраща тактика в боротьбі з опонентами. Конституційний процес пробуксовував не так через блокування лівими силами, як через надмірну зайнятість прихильників нової Конституції поза стінами Верховної Ради. Ліві також збагнули: блокування несимпатичного для них проекту — не найліпший метод відстоювання принципів — усе-таки більше користі від їх публічної пропаганди. А збагнувши, швидко переорієнтувалися: зареєструвалися і заквапилися до трибуни і мікрофонів.

(Закінчення на 2-й стор.).

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Про проект Конституції України

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Визнати проект Конституції України невідкладним.
2. Проект Конституції України, доопрацьований Тимчасовою спеціальною комісією по доопрацюванню проекту Конституції України, прийняти в першому читанні.
3. Доручити Тимчасовій спеціальній комісії по доопрацюванню проекту Конституції України проаналізувати пропозиції і зауваження, подані народними депутатами України, та внести проект Конституції України на друге читання 19 червня 1996 року.

Голова Верховної Ради України
О. МОРОЗ.

м. Київ, 4 червня 1996 року.

Сьогодні — День журналіста України

Шановні друзі, колеги!

Щиро й сердечно вітаємо вас з Днем журналіста України! Днем, який об'єднав людей неспокійної, многотрудної, часом небезпечної, але почесної і такої потрібної людям професії!

Служити істині, утверджувати в світі добро, справедливість, правду — святе покликання журналіста. Наша Україна долає сьогодні нелегкий шлях становлення, тому особливо значущою нині є роль преси. Від вашого вміння вселити у людей віру, переконання, пробудити в них почуття громадянина і прагнення прислужитися своїй державі залежить наш майбутній день.

Тож нехай ніколи не зраджують вам талант і натхнення, нехай гострим буде ваше перо, чистим — сумління, сильним, переконливим і полум'яним — журналістське слово, спрямоване на благо народу, на благо нашої незалежної України!

За дорученням Комісії Верховної Ради України законодавчого забезпечення свободи слова та засобів масової інформації
Віктор ПОНЕДІЛКО, голова Комісії.

Знову хочемо в Союз. Цього разу в Європейський

Відносини України та Європейського Союзу — тема «круглого столу», що відбувся у Києві за участю членів Консультативно-дорадчої ради при Президії ВР України на чолі з головою Богданом Гаврилишиним, народних депутатів, відповідальних працівників Секретаріату ВР України та Адміністрації Президента, урядовців, дипломатичних представників і членів парламенту Великобританії.

(Закінчення на 2-й стор.).

ШАХТИ НЕ ЗДАЮТЬ ВАХТУ

Розпочалася робоча поїздка по Луганській області Прем'єр-міністра України Павла Лазаренка. Як повідомив Укрінформ, глава уряду побуває в трудових колективах, зокрема в шахтарських.

Як відомо, Президент України прийняв пропозицію Павла Лазаренка про невідкладні заходи уряду щодо поліпшення стабілізації в галузі. Шість перших трильйонів карбованців уже спрямовано на закупівлю вугілля у державний резерв, три з половиною трильйони карбованців з фонду стабілізації паливно-енергетичного комплексу виділено на зарплату шахтарським колективам.

Міні-пекарні та електродуховки для всієї родини

Ви можете виграти

в нашій лотереї, передплативши «Голос України» на друге півріччя 1996 року.

Ці зручні для дому речі люб'язно представило для лотереї Одеське акціонерне товариство «Легмаш» (голова правління Іван Богданов).

Розповідь про підприємство та його вироби читайте на 11-й стор.

Фото Олега ВЛАДИМИРСЬКОГО.

Увага! Пільгова передплата!

Друзі! Є ще одна приємна новина! Відкрито пільгову передплату нашої газети для студентів, учнів, ветеранів і учасників війни, пенсіонерів, багатодітних сімей, учасників бойових дій та осіб, що мають статус ліквідатора аварії на ЧАЕС.

Передплатна ціна: на 6 місяців — 900 тис. крб., на 3 місяці — 450 тис. крб., на 1 місяць — 150 тис. крб. Індекс українського варіанта — 40224, російського — 40223 (телеграма вузлам зв'язку за № 17-98 від 29.05.96 р.). Якщо передплатите «ГУ» на півроку, ви станете учасником розіграшу нашої лотереї.

ПЕРЕДПЛАТА-96

Є приємна новина!

«Голос України» знову проводить для своїх передплатників лотерею. Розіграватимуться найрізноманітніші товари. І все це завдяки нашим спонсорам (перших 35 ми вже назвали в попередніх номерах):

36. Кінотеатр «Чернівці» (директор Василь Кузьмін) — абонемент на безплатний перегляд прем'єрних кінострічок.

37. Телевізійний хіт-парад «Музична драбина» (продюсер та музичний редактор Богдан Онуфрик) — набір магнітофонних касет із записами творів зірок української естради.

38. Запорізьке АТ «Англо-українська інвестиційна компанія» (президент правління Вадим Трофименко) — 5 грошових виграшів по 2 млн. крб.

39. Видавничо-поліграфічна фірма «Інтербук -Хортиця» (директор Анатолій Гужва) — 10 бібліотечок художньої літератури.

Друзі! Ви станете учасниками розіграшу нашої лотереї за умови, якщо передплатите «ГУ» на півроку. Затим надсилайте до редакції листівки із позначкою «Лотерея «ГУ-96», де вкажіть прізвище, ім'я, по батькові, домашню адресу, копію передплатної квитанції. Розіграш — наприкінці червня 1996 року.

Друзі! Стежте за газетою. Щономера в нас збільшуватиметься асортимент товарів для розіграшу лотереї!

У номер

Чекайте кінця червня

4 червня Президент України Леонід Кучма провів нараду з головами обласних державних адміністрацій. У ній узяв участь Прем'єр-міністр України Павло Лазаренко.

Головну увагу учасники наради приділили аналізу дисципліни виконання Закону про бюджет в регіонах України. Було, зокрема, підкреслено, що в ряді областей склався незадовільний стан з надходженнями до прибуткової частини бюджету, виявлено факти нецільового використання коштів місцевих бюджетів, має місце штучне стримування виплати заробітної плати. У зв'язку з цим главою держави поставлено вимогу неухильного виконання в областях своїх зобов'язань щодо наповнення прибуткової частини бюджету та погашення заборгованості по зарплаті.

Аналіз ситуації з цієї проблеми свідчить, що заборгованість по зарплаті із залученням можливостей місцевих бюджетів може бути погашена наприкінці червня.

Прес-служба Президента України — Укрінформ.

Знову хочемо в Союз. Цього разу в Європейський

(Початок на 1-й стор.).

Європейський Союз створено елітою і — для еліти. Тому прагнення нашої держави стати членом ЄС — цілком логічне й закономірне. І від цієї впливової організації хочемо отримати, як зазначив народний депутат України Ігор Коліушко, додаткові гарантії незалежності, демократії, а також — допомогу в економічному зростанні.

Проте, наголосила член парламенту Великобританії баронеса Ширлі Гау, прийняття кожної бідної держави потребує і фінансових ресурсів...

«Україна — чудова держава, і чим більше я тут перебуваю — тим більше розумію, що це — європейська держава, — зазначила вона. — Але скажу відверто: громадська думка в країнах — членах ЄС ще не готова до прийняття України в Євросоюз...».

А сформувати таку думку, як стверджують міжнародні експерти, можна, зокрема, завдяки... туризму та телебаченню.

І допомога, і співробітництво

Помітною подією у розвитку міжнародних економічних зв'язків нашої країни став діловий візит в Україну федерального міністра економічної співпраці та розвитку ФРН Карла-Дітера Шпрангера. Гість мав кількагодинну зустріч у Торгово-промисловій палаті. Було підкреслено, що її партнером номер один є німецькі організації, фірми і підприємства, повідомляє Укрінформ.

Німецького гостя прийняв віце-прем'єр-міністр України Роман Шпек.

Під час розмови було висловлено задоволення розвитком співробітництва між обома країнами та обопільний інтерес у його подальшій інтенсифікації. Йшлося про шляхи поліпшення фінансово-економічної системи в Україні, що дасть можливість ширше залучати іноземні інвестиції, мобілізувати ринкові можливості українських підприємств, підтримати малий і середній бізнес.

Сьогодні ФРН — одна з країн, що найбільш активно надає Україні технічну допомогу.

Парламентська хроніка

Масовість — рушій процесу

(Початок на 1-й стор.).

Втім, змінивши тактику, депутати різних флангів залишилися вірні стратегії партій і рухів, чиї ідеї вони відстоюють у парламенті. Відчуваючи близьку перемогу, більшість прихильників саме цього варіанту Основного Закону виголошували емоційні спічі про «запеклу боротьбу між державоруйнівними і державотворчими силами, яка точиться протягом останнього етапу конституційного процесу», про «титанічні зусилля та боротьбу з власним «я», з партійними амбіціями під час узгодження нового варіанту» і т.д.

До подібних аргументів вдавалися здебільшого і ліві, звичайно, з протилежним знаком. Але, попри звичний публіцистичний пафос, вони не могли приховати деякої розгубленості: стопроцентна явка супротивників (з'явилися навіть хворі) відчутно вибивала їх із звичної колії. Критикуючи недоліки варіанта, поданого Тимчасовою спеціальною комісією з доопрацювання проекту, комуністи і соціалісти пропонували передати його на доопрацювання з повторним першим читанням 11 червня.

— Куди ми поспішаємо? — дивувався член фракції «Комуністи України за соціальну справедливість і народовладдя» Євген Мармазов. — У Швейцарії чотири місяці в парламенті обговорювали питання: рубати хвіст собаці чи не рубати. Так що, наша Конституція дешевша за собачий хвіст?

Оскільки було цілком зрозуміло, що не дешевша, промовець запропонував направити проект на доопрацювання з урахуванням усіх зауважень комуністів: тільки так, на думку лівих, можна облагородити проект Конституції, «потрібної трудовому народові».

Ще правовірніший від комуністів виявився представник найправіших у парламенті — УНА — Ярослав Ільясевич. Також «дбаючи про інтереси трудового українського народу», він наполягав не тільки на доопрацюванні поданого проекту, а й на ...зміні складу Тимчасової узгоджувальної комісії. Ось і зрозумій, хто найбільший «прихильник затягування прийняття Конституції», хто «звіряє свої дії з очікуванням переможцем на президентських виборах у Росії Геннадієм Зюгановим».

Від імені семи фракцій і депутатських груп, що брали найактивнішу участь у роботі над узгодженням проекту, виступив Володимир Стретович:

— Я хочу заспокоїти тих, хто думає, що наша Конституція не проходитиме процедуру другого читання, — підкреслив Володимир Миколайович. — Документ, який ми сьогодні обговорюємо, є внутрішнім документом Верховної Ради, і ми працюватимемо над ним, шукатимемо компромісів, консенсусу із спірних положень. Доки Верховна Рада не розпишеться у власному безсиллі прийняти Конституцію, доти не можемо говорити про винесення цього проекту на референдум. А навіть якщо доведеться вдаватися до референдуму, сторони намагатимуться винести на нього узгоджений проект.

Але це заспокоєння виявилося маловтішним для частини парламенту. Один із лідерів соціалістів зауважив: «Прийняття в першому читанні фактично означає, що в Україні вже є нова Конституція. Можете радіти перемозі. Та коли б вона не виявилася Пірровою...».

Розбити монолітність фракцій і депутатських груп, що об'єдналися довкола ідеї швидшого прийняття Конституції, не вдалося навіть під час обговорення «делікатних» проблем, зокрема мови і символіки. А ставку на це робили. Проект постанови депутата Алексєєва, який вважає неприйнятною ст.20 Конституції «Про державну символіку», не набрав необхідної кількості голосів. Зазнали поразки й інші мляві спроби вплинути на перебіг подій.

Із заключним словом виступив голова Тимчасової комісії з доопрацювання проекту Конституції Михайло Сирота, який підбив підсумок: «Вимогою сьогоднішнього дня є конструктивна праця на основі компромісу. Останні події показали, що у Верховній Раді сформувалася конструктивна більшість».

О 18.38 261 депутат проголосував за те, щоб узяти за основу проект постанови Верховної Ради, підготовлений Тимчасовою узгоджувальною комісією, про прийняття проекту Конституції в першому читанні. О 19.14 постанова про прийняття проекту Конституції була схвалена в цілому 258 депутатами. Тимчасовій узгоджувальній комісії доручено проаналізувати пропозиції і зауваження народних депутатів і винести проект на друге читання 19 червня.

У заповненій урядовій ложі не приховували піднесення. Глава Адміністрації Президента, що не відводив очей з депутатського залу, задоволено аплодував разом із найпалкішими прихильниками нової української Конституції. А в ложі преси відомий демократичний поглядами журналіст зовсім нелогічно зітхнув: «Хай живе Конституція! Цікаво, коли з її допомогою нам рубатимуть хвости, наче швейцарським собакам? Мабуть, восени...». Побачимо.

Людмила КОХАНЕЦЬ.

«Не беріть участі в цьому ганьбищі!»

Ранкове засідання 5 червня

Одразу після реєстрації Голова Верховної Ради Олександр Мороз повідомив парламенту, що група народних депутатів подала офіційну заяву з вимогою розглянути на сесії питання про недовір'я Голові Верховної Ради. Олександр Олександрович при цьому попросив, щоб цей документ було обговорено саме зараз, до розгляду основних питань порядку денного.

Однак зал спочатку висловився проти розгляду заяви. Голова наполягав на своєму. Набравши 214 голосів, сесійний зал приступив до обговорення документа. Оскільки розглядали за скороченою схемою, крім доповідача Сергія Соболєва, виступили по два прихильники і противники заяви.

Прихильники заяви в основному дорікали О.Морозу за те, що він, буцімто, дуже часто порушує Регламент, через свою партійну належність веде засідання тенденційно.

Точку зору противників заяви можна узагальнити фразою, яка прозвучала з вуст Є. Смірнова: «Не беріть участі в цьому ганьбищі!»

Зрештою, коли дійшло до голосування, за винесення на пленарне засідання сесії питання про довір'я Голові Верховної Ради висловилися лише 165 депутатів. Таким чином, це питання знято з порядку денного Верховної Ради України.

Олександр Мороз подякував народним депутатам за підтримку. Сесія приступила до обговорення питань порядку денного.

Анатолій КРАСЛЯНСЬКИЙ.

Сьогодні — День журналіста України

Журналістика — це така галузь, яка «робить погоду» і в політиці, і в економіці. Недарма її називають четвертою владою

ЗАХИСТИВ добре ім'я людини. Відстояв правду. Допоміг зробити крок за межі можливого в науці, виробничій сфері. Все це про нього, журналіста. Але бувало й навпаки. Ніде правди діти: не без участі засобів масової інформації відбувалися катастрофічні для національного існування народу перекоси у масовій свідомості. Журналістика — це така галузь, яка робить погоду і в політиці, і в економіці. Недарма умовно її називають четвертою владою.

— Сьогодні ми спостерігаємо той факт, — підкреслив у розмові з кореспондентом Укрінформу секретар Спілки журналістів України, директор Інституту журналістики Київського університету імені Тараса Шевченка **професор Анатолій Москаленко**, — що журналістський корпус України вперше за останні десятиріччя прагне репрезентувати власну журналістику, точніше — власну українську журналістику. Нині найнагальнішим завданням засобів масової інформації стало формування державного мислення як мислення гуманного, демократичного, відповідального. Журналісти усвідомлюють, що народу треба повернути історичну свідомість, дати, за словами Сковороди, духовний меч як найвищу духовну та естетичну цінність. І їх святий обов'язок чітко донести весь зміст української національної ідеї, всебічно розкрити, що незмінною її складовою є ідея державної незалежності. Іншою складовою української національної ідеї має розглядатися ідея самодостатньої цінності людської особистості. Саме ця ідея неодноразово проявляла себе в історії. Зокрема, саме пріоритет людської гідності живив козацький дух.

Тому через засоби масової інформації важливо поширювати найрізноманітніші знання в галузі українознавства — від вивчення української мови до освоєння і опрацювання складних проблем вітчизняної історії, славних традицій українського народу.

— Анатолію Захаровичу, часи, коли від журналістів вимагалося бути бійцями Комуністичної партії, пропагувати і втілювати в життя тільки її ідеї, минули. Сьогодні — інше. З багатьох проблем розгорілися словесно-паперово-ефірні війни. Внаслідок цього свідомість читачів розривається між різними точками зору і вони опиняються по різні боки барикад.

— У демократичній державі люди мають право висловлювати свої погляди, переконання. Але відстоювати їх можна, не затіваючи словесних бійок, не вдаючись до мітингових мотивів, а інтелігентним способом співрозмови. І, звичайно ж, кожен виступ журналіста, які б ідеї він не сповідував, повинен бути спрямований не на роз'єднання, а на згуртування людей. Це можливо, якщо на основі національної ідеї, культури піднести аналітичні, гносеологічні, естетичні і прагматичні рівні засобів масової інформації. Вся система масової комунікації, незважаючи на різні платформи і напрями, має виражати засади загальнолюдських цінностей, політичного плюралізму, сприяти розкриттю творчого потенціалу громадянського суспільства.

Журналістика повинна формувати громадську думку конкретними фактами, об'єктивною і чесною інформацією, з яких читач зможе краще побачити і оцінити дійсність.

— Яку позицію, на Ваш погляд, «четверта» влада має займати до державних органів влади, в тому числі, й до найвищого?

— В ідеалі преса повинна бути в потенційній конструктивній опозиції до влади, щоб помилки і перекоси останньої не залишалися непоміченими. Але це не означає, що незалежні засоби масової інформації повинні концентрувати увагу лише на негативному, нагнітаючи підозріливість і невпевненість, вдаючись до необгрунтованої критики, грубої полеміки. Українській журналістиці в нових умовах повинна бути властива конструктивна творча позиція. На жаль, це ще досі залишається побажанням. У деяких виданнях майстерність журналіста змістилася у бік того, щоб когось «шпигонути» під ребро. Та ще й якомога дошкульніше.

Мене непокоїть, що поміж нашого брата є люди, яким дуже підходить псевдонім — «бакс» або «купоно-карбованець», бо він відображає їхню суть. Деякі журналісти сприйняли ринкові умови, як тло, на якому можна дозволити собі за великі гроші поступитися честю і об'єктивністю. А керівники видань на це закривають очі, мовляв, приносить людина гроші, то й добре. Так то ж брудні гроші! Скільки наших співвітчизників уже потерпіли через те, що журналісти на шпальтах газет, у радіо- і телепередачах прославляли нечесних ділків, цілителів-шарлатанів. Такі публікації підривають авторитет нашої професії. Ринок не виключає чесності в праці. А в нашій галузі тим, хто зневажає інтереси людей, взагалі нічого робити.

— Що Ви побажаєте нам усім, а, зокрема, своїм вихованцям, яких уже тисячі.

— Міцного здоров'я, бо робота наша дуже важка, особистого щастя, наснаги. А ще, щоб після кожного журналістського матеріалу додавалося добра і тепла на землі. Щоб він «робив погоду». Звичайно ж, сприятливу для розбудови незалежної України.

Розмову вела Людмила ШЕРШЕЛЬ (Укрінформ).

Крим: після зими приходить... літо

ТАКУ затяжну кримську весну цього року насилу пригадують старожили. Раніше, кажуть, теж траплялися холоди весною, випадав навіть сніг на квітучу зелень, але за день-другий усе ставало на свої місця.

Цього року справжнє тепло прийшло на півострів лише з перших днів травня. І розпещені сонцем кримчани одразу перейшли від теплих курток і плащів до літнього одягу.

Таку саме паралель з деякою, звісно, часткою умовності, можна провести щодо політичних процесів, які відбуваються останніми місяцями в автономній республіці. Зусиллями депутатів Верховної Ради України, у тому числі завдяки наполегливості та принциповості голови тимчасової комісії з вивчення політико-правової ситуації в Автономній Республіці Крим Ю. Кармазіна, зусиллями керівництва кримського парламенту і частини його депутатів із здоровим глуздом зроблено найголовніше — прийнято Закон України «Про Конституцію Автономної Республіки Крим» – Основний Закон автономії, довкола якого так багато було запеклих суперечок, так багато було поламано списів.

Віднині кримчани мають не Статут автономії, як пропонувала робоча підкомісія і що викликало 7 — 10 березня бурю обурення у стінах «Пентагону» (так називають у народі сіру п'ятикутну будівлю ВР Криму) і шквал відповідних категоричних та ультимативних за формою звернень до вищих інстанцій України, Росії, до міжнародних організацій. Не допоміг остудити гарячі голови і мій виступ на сесії, в якому підкреслювалося, що ніде ані Президент України Л. Кучма, ані Голова ВР України О. Мороз не ставили питання про ліквідацію автономії, про прийняття Статуту, а навпаки, твердо і послідовно обстоюють право Криму на автономний статус, який би органічно входив у правове поле України...

Парадоксально, але факт: саме 10 березня ВР Криму прийняла постанову, у якій запропонувала ВР та Президентові України скасувати представництво глави держави в автономній республіці, хоча за суворо визначеними йому повноваженнями воно ніякою мірою не підміняє чинні законодавчі та виконавчі органи влади. Залунали вимоги щодо позбавлення мене депутатських повноважень.

Почався певний тиск з боку деяких політичних сил. Усе це зайвий раз ствердило у правильності обраної позиції і необхідності жорсткіше відстоювати інтереси Криму, якщо казати високим стилем, на благо України. Ця позиція, вже після прийняття Конституції Автономної Республіки Крим, дала привід опонентам дорікати Степанюкові за надмірну любов до ... Верховної Ради автономії та кримчан.

Постійний представник Президента України в Автономній Республіці Крим, народний депутат України Д. СТЕПАНЮК:

«Державну політику України стосовно Криму визначено з урахуванням думки політичних сил автономної республіки!»

Хоч би там що, а віднині вони мають саме Конституцію Автономної Республіки Крим, що регламентує політичні, економічні та соціальні аспекти існування автономного утворення у складі унітарної держави Україна. Одна дуже важлива деталь: кримська Конституція не була «спущена» чи нав'язана згори. За неї голосували проросійськи настроєні фракції і депутати Верховної Ради Криму, зокрема, що дуже важливо, і депутати від Севастополя. Таким чином, прийнятий Закон «Про Конституцію Автономної Республіки Крим» свідчить про те, що державну політику України стосовно Криму визначено з урахуванням настроїв політичних сил АРК та її Верховної Ради.

Нині, коли трохи вщухли пристрасті, коли можна поглянути на все це відсторонено, я пригадую ті дні з почуттям полегкості, відчуттям того, що іще один важливий етап подолано. Адже сам процес прийняття Конституції Автономної Республіки Крим, розстановка сил в українському парламенті були вельми хисткі. Результат залежав від багатьох чинників. Будь-яка дрібниця могла або загубити все напрацьоване з таким великим зусиллям, або дати цьому процесові рішучий позитивний поштовх.

МЕНІ можуть слушно заперечити: мовляв, а як бути з тими статтями Конституції Автономної Республіки Крим, які нині доопрацьовуються? Певен, що у процесі переговорів за обопільного прагнення депутатів двох парламентів знайти компромісні варіанти, усунути штучні завали ці спірні статті можуть бути прийняті у взаємоприйнятному варіанті вже найближчим часом.

Маю на увазі територіальну приналежність Севастополя, громадянство Криму, статус мов, термін «народ Криму» та ін.

Упевненість у цьому створює та обставина, що у ВР Криму з'являється дедалі більше тверезих міркувань і поглядів на життя. Згадаймо 1994 рік. Коли щойно обрана Комісія ВР України приїхала до Сімферополя, її зустріли, м'яко кажучи, не надто тепло. Депутати ні про що не могли домовитись. Хто міг би тоді подумати, що вже через два роки цей самий парламент Криму в його нинішньому складі прийме нову Конституцію республіки, і ВР України більшістю голосів проголосує за відповідний Закон? Минув час — і ситуація змінилась. У тій самій ВР Криму побільшало реалістів. І зовсім не тому, що кримські депутати раптом запалали любов'ю до офіційного Києва, просто життя змусило їх і політичні сили, що стоять за ними, дещо скоригувати свої позиції. Нині сепаратистські настрої не переважають у ВР Криму.

Що ж до прихованого частиною кримських депутатів «останнього снаряду» — зняття мораторію на проведення референдуму щодо статусу Криму, то, як відомо, існує законодавство України про референдуми і є повноваження автономії. Якщо їх буде порушено, то, природно, настане відповідна реакція Верховної Ради і Президента України

Найбільше й найцінніше, що є нині між Сімферополем і Києвом — це довіра, яку можна дуже легко зруйнувати єдиною непродуманою дією. Складною, як у багатьох регіонах України, залишається криміногенна обстановка. Хоча в цьому напрямі ведуть копітку роботу, і небезуспішно, правоохоронні органи.

І все-таки «процес пішов» — маю на увазі помітну тенденцію до встановлення нормальних довірливих відносин між владними структурами Києва і Сімферополя. Нині автономія хоче якомога більших прав для розв'язання питань на місцевому рівні. І в цьому нема нічого поганого. Президент України, Кабінет міністрів ідуть назустріч кримчанам. Ще одним підтвердженням того є Указ Президента України від 15 березня про заходи, спрямовані на стабілізацію і сприяння соціально-економічному розвиткові автономної республіки. Надання Криму згідно з цим Указом права на однаканьну податкову систему, чого немає в жодній області України, дає йому величезну можливість пошуку шляхів стабілізації економіки півострова. Якщо уряд і Верховна Рада Криму зможуть належним чином скористатися з наданих переваг, то це відчують на собі всі мешканці республіки.

Кримчани, севастопольці стомилися від політики. Про це зайвий раз свідчить відверто антиукраїнський, антидержавний мітинг 19 квітня у м. Севастополі, коли замість сподіваних 10 тис. чоловік його організатори насилу спромоглися зібрати кілька сот осіб.

У світлі геополітичних проблем Криму й довколо нього слід розглядати інше, глобальніше завдання – прийняття Конституції України. Країна не може упевнено простувати в майбутнє без чітко окреслених орієнтирів. Тому точиться палка суперечка під час обговорення тих основних положень, які повинні лягти в основу конституцій України і Криму. Це цілком нормально. Саме вони мають стати підвалиною забезпечення стабільності в усіх сферах нашого життя, у всіх регіонах країни. Таких однакових за багатонаціональним складом, таких різних за політичними устремліннями. Без цих конституцій не зможуть ефективно працювати український і кримський парламенти. Про це, до речі, я говорив під час першотравневого мітингу.

ЯКОМОГА швидше прийняття Основного Закону держави, який дозволить консолідувати суспільство, покладе край політичним чварам, усуне перешкоди на шляху реформ.

Прийняття Конституції України розв'яже, нарешті, проблеми організації влади. Саме вона має і повинна стати тим стрижнем, на якому триматимуться всі гілки влади в Україні.

Хотілося б вірити, що тепло, яке ринуло на Крим, стане не тільки природним явищем, а й буде, образно кажучи, завжди перебувати в політичному діалозі між Києвом і Сімферополем. А сьогоднішній півострів, як і колись напоєний пахощами зелені й сонця, будуть любити й поважати не лише самі кримчани, а й ті, хто, згідно з усталеною традицією, незважаючи ні на що, їде сюди. До ласкавого моря, красивих гір, до не такого доступного, як раніше, але все-таки по-південному щедрого багатства фруктів, яскравих кольорів і вражень.

У номер

● *Львів*

Спільний вишкіл, спільна пам'ять...

Кілька днів на Львівщині перебувала представницька делегація з Австрійської Республіки — більш як 200 чоловік. Вона взяла участь в урочистостях з нагоди відкриття військового меморіалу в селі Гійче Жовківського району. Представники органів влади, Федеральних військ Австрії і ПрикВО, громадських організацій «Чорний хрест» і «Меморіал» взяли участь у панахиді на військовому цвинтарі, де поховано 800 австрійських вояків і 300 російських солдатів. Під час мітингу-реквієму була нагода згадати добрим словом те, що саме у складі австрійського війська в роки першої світової війни здобувало вишкіл українське січове стрілецтво.

● *Донецьк*

Постріли в серця матерів

Ознайомитися з фото- та відеодокументами, відзнятими українськими, чеченськими, російськими, англійськими та японськими журналістами у сумнозвісній кавказькій республіці, мають змогу відвідувачі відкритої в Донецьку виставки «Чечня: постріли в серця матерів». Організатором акції виступив один з буддійських орденів, монахи якого були учасниками двох маршів «Материнське співчуття» у Чечні.

● *Миколаїв*

Соціал-демократи визначили пріоритети

Протягом двох днів у Первомайську Миколаївської області тривав 8-й з'їзд Соціал-демократичної партії України. У політичній доповіді голови ради СДПУ Юрія Буздугана, у виступах делегатів з'їзду було зазначено, що партія стала міцнішою, згуртованішою.

Серед пріоритетів економічної політики, відзначалося на з'їзді, — побудова ефективної солідарної соціально орієнтованої змішаної економіки. В основі її — створення гнучкого механізму соціально-договірного ціноутворення, жорсткого антимонопольного регулювання, системи соціальної відповідальності, солідарних механізмів участі в управлінні виробництвом тощо.

Уточнення

В статті «Психіатрія — справа ювелірна» («ГУ» від 26.03.1996 р.) вміщено помилкову інформацію про труднощі з госпіталізацією психічно хворих в м. Києві. Попри незадовільне фінансування психіатричних клінік, жодному мешканцеві Києва не було відмовлено в госпіталізації за наявності відповідних показань.

Міністерство закордонних справ України з глибоким сумом сприйняло звістку про смерть відомого українського вченого-міжнародника, президента Української асоціації сприяння ООН академіка

Арнольда Миколайовича ШЛЄПАКОВА.

А. М. Шлєпаков представляв Україну на багатьох міжнародних форумах, у тому числі на сесіях Генеральної Асамблеї ООН. На його працях виховувалось не одне покоління українських дипломатів.

Колегія і колектив МЗС висловлюють глибоке співчуття рідним, близьким та друзям покійного.

Приховане завжди стає очевидним

Кількість «прихованих» безробітних в Україні становить 5—7 млн. чоловік. Такі дані Федерації профспілок України оприлюднив лідер ФПУ Олександр Стоян на нараді представників українських засобів масової інформації.

А офіційний показник безробіття в Україні не перевищує 300 тис. чоловік...

О. Стоян також висловився проти запровадження з 1 липня нових ставок субсидій на оплату житла і комунальних послуг. Він підкреслив, що, згідно з даними ФПУ, на оплату праці чиновників, залучених до процедури видачі субсидій, лише цього року потрібно понад 22 трлн. крб, повідомляє «Інтерфакс-Україна».

Вітчизняний стиль

«Гнучка» фірма продуктивніша

СПІЛЬНЕ виробництво пакувальної тари розпочала харківська комерційна фірма «ІнтерАМІ» разом з австрійською компанією «Дуропак».

— Річ у тому, що донедавна в Україні взагалі не було виробництва тарної продукції як такої, якщо не брати до уваги вбогу упаковку із сірого картону чи відходів деревини, — говорить президент «ІнтерАМІ» Павло Науменко. — Через непридатність упаковки якісні вітчизняні товари здебільшого не знаходили попиту не тільки на зовнішньому, але й на внутрішньому ринку.

Нині фірма виготовляє оригінальну упаковку і для парфумів, і для інших товарів вагою до тонни. Пакувальну тару від «ІнтерАМІ» обрав київський завод «Оболонь». Немало замовників серед підприємств машинобудівного комплексу і харчової промисловості.

Завдяки проекту «ІнтерАМІ» і Харківського плиткового заводу на підприємстві успішно проводять не лише реконструкцію застарілого обладнання з випуску облицювальної плитки, але й створюють нову лінію з виготовлення сантехнічних виробів із полімермармуру. У недалекому майбутньому набори для ванних і туалетних кімнат за європейським зразком виготовлятимуть у Харкові. Їхня ціна, запевнив Павло Науменко, буде в 35 разів нижча за італійські чи німецькі, а якість — не гірша.

Крім того, фірма налагодила виробництво кольорових телевізорів на сучасному світовому рівні. Нині «Амітрон» — відома марка не тільки в Україні, але й на ринку ближнього зарубіжжя. Не поступаючись зарубіжним стандартам за технічними характеристиками, ці телевізійні приймачі значно дешевші за імпортні аналоги.

Цікаво, що за такого широкого спектра продукції в «ІнтерАМІ» працює менш як 200 чоловік. За сприятливої економічної політики держави, націленої на розвиток вітчизняних товаровиробників, такі невеликі «гнучкі» підприємства зможуть протягом кількох років заповнити ринок України якісними й недорогими вітчизняними товарами і послугами, створити нові робочі місця.

Микола КОСИЙ.

Харків.

«Козацький хміль» смакує королям

Черкаський консервно-пивоварний завод виготовляє на медах і травах за старовинним народним рецептом пиво «Козацький хміль». Воно знайшло своїх шанувальників навіть у туманному Альбіоні, при дворі Її Величності Королеви Великобританії.

Поки «Козацький хміль» завойовує Європу, черкащани можуть попити свіжого пива у барі-ресторані «Роксолана», відкритому при заводі.

Щоденно 25 тисяч пляшок «Козацького хмелю», «Казбету», «Дніпровського золотистого» та інших сортів пива відправляють в торгівлю, а влітку черкаські пивовари робитимуть до 100 тисяч пляшок популярного напою.

Уже проведені ремонтно-профілактичні роботи і завод готовий до літнього максимального навантаження.

На знімку: кращі сорти черкаського пива представляє майстер цеху розливу Тетяна Дем'яненко.

Фото Бориса ДВОРНОГО (Укрінформ).

КОЛИШНІ УЧНІ ШКОЛИ КОМУНІЗМУ ВЧАТЬСЯ ТРЕД-ЮНІОНІЗМУ

КОНФЛІКТНІ ситуації, які час від часу виникають між трудівником і роботодавцем, непокоять життя будь-якого, навіть стабільного суспільства. А що казати про наше, з хворою економікою. Акції масової непокори, які всеукраїнських до регіональних, які виникають чи не кожного дня, набили оскому. Не останню роль відіграють тут профспілки.

На цьому закцентував свою увагу посол США в Україні Вільям Грін Міллер під час відкриття у Києві нових офісів Інституту вільних профспілок та Українського інституту трудових досліджень і освіти — закладів, які існують за рахунок іноземних інвестицій і допомагають становленню вітчизняних тред-юніонів.

Як відомо, українським профспілкам наполегливості й цілеспрямованості не позичати. А ось досвіду послідовно і грамотно боротися за «дело правое» поки що не вистачає. За словами директора УІТДО Джека Хеберлі, послуги, які надаються інститутом, передбачають загальноосвітні програми і юридичні послуги. На замовлення української сторони проведено низку семінарів з правил безпеки і охорони здоров'я на підприємствах, з технології проведення переговорів з керівництвом підприємств. Важливий напрям — виховання у робочої людини власної гідності. Крім цього, США щорічно виділяють 500 тис. доларів на розвиток вільних профспілок в Україні.

Валерій ДРУЖЕНКО.

● *Футбол*

Лідер він і в гостях - лідер

Першість України. Перша ліга. 38 тур: Металіст — Закарпаття — 2:0. Захаров, 43, Чуприн, 85. **Хімік (Св) — Скала — 2:0.** Сушко, 27, Гасанов, 60. **Явір — Металіст — 2:1.** Завгородній, 16, Богач, 48— Катеруша, 32. **Нафтовик — СК Одеса — 2:0.** Гольдін, 8, 28. **Хімік (Ж) — Ратуша — 6:0.** Кашинський, 2, Софілканич, 10, Камзюк, 19, Василишин, 32, з пенальті, 50, Серіков, 48. **Поділля — Динамо-2 — 2:2.** Федорко, 35, з пенальті, 66 — Венглинський, 20, Самойлов, 45. **ФК Львів — Дніпро — 4:0.** Павлиш, 6, 33, Вільчинський, 75, Лапа, 85. **Верес — Ворскла — 1:3.** Шишов, 27 — Чуйченко, 37, Коренев, 88, Шарій, 90. **Шахтар — Нафтовик — 1:0.** Федоров, 55. **Сталь — Поліграфтехніка — 2:4.** Полушин, 37, Оксимець, 76 (Плотніков на 49-й хв. не забив пенальті) — Сахаров, 5, 52, Максимов, 21, Лактіонов, 24. **Буковина — Кристал— 3:1.** Самардак, 3, Бенько, 23, з пенальті, Шаповалов, 37 — Кицак, 68.

Сподівання шанувальників «Буковини» на те, що «Ворскла» втратить очки в нелегкому турне до Львова і Рівного не виправдалися. Лідер упевнено обіграв суперників, які першими відкрили рахунок, але не змогли його утримати під потужним пресом полтавських футболістів. У Рівному Чуйченко, який лідирує у змаганні бомбардирів, забив 28-й м'яч, а Шарій — 14-й. З таким грізним дуетом нападаючих «Ворсклі» не страшно буде і у вищій лізі.

У стані приречених якихось шевелінь не помічено. Аутсайдери, мабуть, втратили інтерес до боротьби і готуються до виступів у другій лізі. Дуже шкода, що те ж саме чекає і на «Верес», «Металіст», «СК Одеса», «Дніпро»...

У турнірній таблиці команди розташувалися так: Ворскла — 90 очок, Буковина — 80, Сталь — 71, Поліграфтехніка — 66, Хімік (СВ), Динамо-2, Металург — по 61, Шахтар — 57, Нафтовик — 55, Поділля — 53, Хімік (Ж), Нафтохімік — по 51, Явір, Кристал — по 50, ФК Львів — 49, Верес — 46, Закарпаття — 43, Металіст, СК Одеса — по 39, Дніпро — 22, Ратуша — 17, Скала — 8.

Ігри 39-го туру пройдуть 9 червня.

Ярослав СЕРГІЄНКО.

● *Теніс*

Надія на тріо

На кортах київського спорткомплексу «Наука», одному з найкращих у нашій країні, триває перший із серії сателітних тенісних турнірів «UMC CUP-96» з призовим фондом 25 тисяч доларів. На його старт в основний сітці вийшло восьмеро українських тенісистів. На жаль, є втрати. Ще в першому колі з дистанції зійшли кияни Андрій Литвинов, Володимир Лис, Денис Якименко з Донецька, Сергій Довбань з Дніпродзержинська.

Але були і приємні хвилини. Сергій Ярошенко з Нової Каховки, який уже виступав за збірну України в розіграші Кубка Девіса проти хорватів, переміг сильного іспанця Девіда Моренто — 6:7, 6:4, 6:2. Успіх святкували досвідчений харків'янин Дмитро Поляков та юний киянин Олександр Карпенко, які здолали суперників з Австралії. Отже, Ярошенко, Поляков, Карпенко — тріо, з яким пов'язують надії прихильники тенісу України.

Кілька слів про організацію турніру. Вона має високий рівень. Багато клопотів у його директора, віце-президента ФТУ Сергія Лашкула, господаря кортів Анатолія Кржевіна. Але все відбувається чітко, злагоджено. Усі судді, а їх 48 осіб, а також діти, котрі подають м'ячі, повністю екіпіровані всесвітньовідомою фірмою «Lotto», яка є спонсором «UMC CUP-96». Її офіційний дистриб'ютор в Україні — комерційний центр «Прогрес».

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

Новинки

Рушниця—трансформер

Зразок першої української мисливської рушниці створено на Хмельницькому заводі «Нева».

Компактна одностволка розроблена заводськими фахівцями спільно із вченими Академії прикордонних військ імені Б. Хмельницького, військовими інженерами Ю. Кургановим і В. Лаврентьєвим. Незабаром завод розпочне серійне виробництво.

На черзі ще одна модель — унікальна рушниця, здатна стріляти і кулями, і дробом. До того ж, за лічені хвилини її конструкцію з довгим стволом можна трансформувати на короткоствольну, і навпаки.

Про високий рівень розробок сучасної мисливської зброї свідчить той факт, що у співпраці із хмельницькими майстрами зацікавлені тульські та чеські фахівці.

Поки триває підготовка до серійного виробництва мисливських рушниць, в одному із цехів заводу вже опановано сигнальні ракетниці. До слова, ними зацікавилося Українське товариство мисливців та рибалок.

Олександр ХМИЗ.

Хмельницький.

ПОТІСНІТЬСЯ, КОНКУРЕНТИ

НЕДАВНО у Вашингтоні завершено дводенну міжнародну конференцію, участь у якій взяли українські, американські та західноєвропейські корпорації. Метою її було зламати недовіру західних, насамперед американських, інвесторів, котрі не наважуються ризикувати своїм капіталом в Україні.

Відразу після розпаду СРСР був такий стереотип: США стратегічно орієнтовані на економічне співробітництво з Росією, і Україна в цьому сенсі цікавить їх мало, а от Канада — це «проукраїнська» держава і «дружитиме» вона найбільше саме з нами. Але минуло кілька років... «США починають поступово витісняти конкурентів і грати дедалі помітнішу роль в українських економічних процесах», — вважає Володимир Квінт, директор одного з департаментів найбільшої у світі аудиторської компанії «Андерсен уорлдуайд».

І це не лише слова. Наприклад, торік США впевнено вийшли на друге місце серед торгових партнерів України (на першому — Росія). За оцінкою «Андерсен уорлдуайд», український експорт у США збільшився торік на 60 відсотків, сягнувши близько 550 млн. доларів, а імпорт із США в Україну зріс на 25 відсотків і досяг цифри 225 млн. доларів. Сполучені Штати стали провідним інвестором в українську економіку, випередивши Німеччину. Сьогодні американські інвестиції становлять 22,8 відсотка від усього обсягу іноземних капіталовкладень (далі йдуть Німеччина – 17,3 відсотка, Великобританія — 6,2, Нідерланди – 6, Кіпр — 5,1, Росія — 5 відсотків).

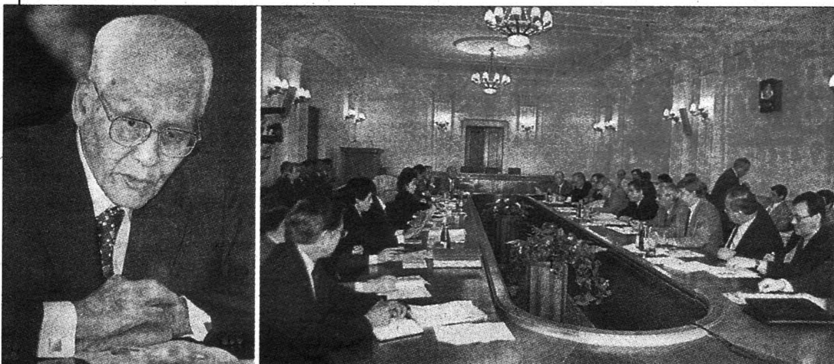
Не можна не помітити і зростання політичного інтересу Америки в Україні. Замість сподівань США на міцну дружбу і взаєморозуміння з Росією приходять лише надії, що вдасться все ж таки уникнути конфронтації і нового американо-російського протистояння. Непевні перспективи Росії, вибори і реакція наших сусідів на розширення НАТО лише збільшують симпатії до виваженої і передбачуваної України.

Цього тижня Україну знову відвідав міністр оборони США Уїльям Перрі. Він побував на Яворівському полігоні під Львовом, де в рамках програми НАТО «Партнерство заради миру» відбулися маневри військових підрозділів України, Росії, США, Польщі, Чехії та Угорщини. До речі, фінансують навчання саме Сполучені Штати.

Уїльям Перрі зустрівся також зі своїм українським колегою Валерієм Шмаровим у Первомайську Миколаївської області. Міністри підписали угоди про надання додаткової допомоги Україні в розмірі 40 млн. доларів на програму ліквідації й виводу з нашої території ядерних озброєнь.

Анатолій **МАРЦИНОВСЬКИЙ.**

«КИТИ» ЦІКАВЛЯТЬСЯ КОСМОСОМ

МИНУЛОГО тижня Україну відвідала делегація японських підприємців на чолі з головою комітету Федерації економічних організацій Японії «Кейданрен» Дзіро Каваке.

Хтось скаже: нічого надзвичайного в цій події немає, адже мало не щотижня до нашої країни приїздять бізнесмени з різних країн, намагаючись навести мости співробітництва з українськими підприємцями. Але ті, хто знають, яку важливу роль відіграє «Кейданрен» в Японії, — мають іншу думку. До складу цієї федерації входять усі провідні фірми та компанії Японії, її оцінки та рекомендації враховує Міністерство міжнародної торгівлі й промисловості, а тому ці відвідини означають, що далека країна нарешті почала серйозно сприймати українського партнера.

«Кейданрен» вважає, що в торговельно-економічному співробітництві Японії та України є помітні зрушення, і має на це підстави: торік товарооборот між нашими державами зріс на 20 мільйонів доларів і становить нині 161 млн. На 30 млн. доларів збільшено український експорт, що для країни — новачка на японському ринку — зовсім непогано. За словами Надзвичайного та Повноважного Посла України в Японії Михайла Дашкевича, ми експортуємо феросплави, силікон, сталь тощо. Але, звичайно, хотілося б, щоб цей «асортимент» збільшився і Україну перестали сприймати як суто сировинну базу.

Тому приїзд представників «Ніссьо Іваї», «Міцубісі Сьодзі», «Сін Ніхон Сейтецу», «НКК» — «китів» японського підприємництва, президентів і виконавчих директорів виробничих фірм, представників ділових кіл хімічної промисловості та машинобудування, які увійшли до складу делегації, в нашій державі вітали. Гості побували на підприємствах Одеси та Дніпропетровська і провели ряд переговорів щодо майбутніх спільних проектів. Зокрема в аерокосмічній галузі, у реконструкції об'єднання «Дніпрошина» та Кременчуцького нафтопереробного заводу, у створенні енергозберігаючих технологій.

А сумніви, що могли виникнути у японських бізнесменів, спробував розвіяти віце-прем'єр України Анатолій Кінах під час спільного «круглого столу». Як можна було здогадатися, гостей непокоїли перспективи нашої приватизації і проблеми, які виникають щодня. Хотілося б, щоб японців задовольнили переконання нашого віце-прем'єра: Японія занадто вигідний партнер і буде шкода, якщо наше співробітництво загальмує, щойно почавшись.

Наталя **ФІЛІПЧУК.**

На знімку Володимира РЕПІКА (Укрінформ): під час роботи учасників «круглого столу», керівник делегації «Кейданрен» Дзіро Каваке.

Хроніка. Факти. Події

Назрань

Зброю скласти, полонених звільнити!

Під час переговорів з мирного врегулювання конфлікту в Чечні між делегаціями федерального центру і чеченського опору буде сформовано дві робочі комісії — з військового блоку питань і з проблем обміну насильно затриманими особами. Як відомо, головна тема переговорів — недопущення бойових дій в Чечні і питання якнайскорішого звільнення сторонами насильно утримуваних за принципом «усіх на всіх».

Тбілісі

Новий імпульс від «Великого Кавказу»

«Зустріч глав держав Закавказзя, Росії та керівників республік і регіонів Північного Кавказу в Кисловодську 3 червня дасть новий імпульс для досягнення повномасштабного врегулювання конфліктів на Кавказі», — заявив журналістам Президент Грузії Едуард Шеварднадзе, який прокоментував цей форум. «Особливо примітним» назвав він той факт, що до процесу врегулювання конфліктів на Кавказі активно долучилися керівники регіонів Північного Кавказу, від «дій і відповідальності яких», на його думку, залежить дуже багато.

Новий Сад

Не любиш президента? Шукай роботу

Сербський парламент — за відсутності опозиції, яка з минулого року бойкотує сесії, — звільнив з посад і переобрав сім міністрів. Усіх увільнено за власним бажанням у зв'язку з переходом на іншу роботу. Щодо новообраних міністрів, то вони близькі до президента С. Мілошевича, члени його Соціалістичної партії або Югославської лівиці, партії, що її очолює дружина президента Мир'яна Маркович. Виняток — новий міністр інформації Александер Тіянич, відомий журналіст, непартієць, директор незалежного телебачення БК Телком. Цікаво, що він у другій половині вісімдесятих років належав до найнепримиренніших критиків Мілошевича.

Ташкент

За сприяння інтелекту

Президенту Узбекистану Ісламу Карімову першому серед глав держав світу вручено Золоту медаль ВОІВ (Всесвітньої організації інтелектуальної власності). Генеральний директор ВОІВ Арпад Богш вручив її за видатний особистий внесок Президента у сприяння науковій і технологічній винахідницькій діяльності, а також за сприяння всебічному співробітництву Узбекистану з ВОІВ.

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та інформаційних агентств.

ЧИ ВІДНОВИМО ТОРОВАНИЙ ШЛЯХ?

НЕГАРАЗДИ, які переслідують Острів Свободи, самі кубинці називають «особливим періодом у мирний час». З одного боку — тривала американська економічна блокада, яка посилилася з недавнім прийняттям закону Хелмса—Бартона.

З іншого — пішли в непам'ять «соціалістичний табір» і Радянський Союз, на частку яких припадало 85 відсотків зовнішнього торгового обороту Куби. Наслідки не забарилися: спад виробництва, інфляція та введення продовольчих талонів.

Не треба бути великим економістом, аби зрозуміти, що без залучення іноземного капіталу на Кубу кризу не подолати. Тому на острові прийнято новий закон про інвестиції, що не поступається світовим аналогам і перевагами якого можуть скористатися й українські підприємці.

Найпривабливіше у законі те, що інвестор може володіти всім пакетом акцій кубинського підприємства. Тобто бути господарем на 100 відсотків. Ще один плюс — висока кваліфікація робітників на острові. Заробітну платню (порівняно невисоку, як і в Україні) видають службовцям у американських доларах. Конвертована валюта відтепер вільно ходить у країні паралельно з національним песо. Сорок відсотків кубинців розраховуються доларами у спеціальних валютних магазинах і на ринках.

У списку ста держав, найсприятливіших для інвестування, острівна країна посідає 29 місце. Це пояснюється насамперед тим, що на кубинському ринку немає американських фірм, які створювали б високу конкуренцію. Правда, співробітничаючи з Гаваною, можна втратити ринок Сполучених Штатів. Але це не загрожує більшості українських підприємців і не лякає інвесторів з Канади, Мексики, Іспанії, Франції, які вже розхопили «ласі шматочки»: туризм, цукрову галузь, виробництво нікелю, телекомунікації.

Республіки колишнього Радянського Союзу (колись пріоритетні партнери для Куби) нині залишають свої позиції. І це пояснюється не тільки суворістю американського закону Хелмса—Бартона, який пов'язав економічну допомогу країнам СНД із підтримкою республіками Куби. Сполучені Штати в даному випадку лише прискіпливо оцінюють кроки Москви назустріч Гавані, побоюючись створення якогось військово-політичного союзу Куби із Російською супердержавою.

Києву, здавалося б, немає причин не співробітничати з Гаваною. І на українців там чекають. Наприклад, виробників сільськогосподарської техніки. Нині на острові працюють 50 тисяч тракторів, виготовлених на дніпропетровському заводі «Південмаш». Їх потрібно ремонтувати і випускати нові, оскільки на Кубі збільшується кількість орендарів землі.

Необхідно подумати і про обслуговування телевізійної техніки, зокрема двох мільйонів телевізорів львівського виробництва. Куба також хоче й надалі закуповувати в Україні літаки.

Поки що проблема для обох держав — «цукрове питання». Колись наша країна переробляла до 40 відсотків кубинської цукрової сировини. Нині українська промисловість працює вже з меншою потужністю, та й врожаї тростини на острові не такі високі. Але в майбутньому можна буде повернутися до колишніх зв'язків.

Шкода, звичайно, що Україна свого часу залишила кубинський ринок. Знадобилося кілька років, аби зрозуміти: наше місце там легко займають інші європейські держави, готові навіть тимчасово зазнавати збитків в очікуванні свого часу.

Надія БЕДРИЧУК.

ЖІНКА В ПОЛІТИЦІ: РІВНІСТЬ ЧИ РІВНОПРАВНІСТЬ?

ПРОАНАЛІЗУВАВШИ багато звітних і програмних виступів керівників держави, помітив, що соціально-економічне становище жінки не стало предметом аналізу наших політиків. У фокусі їхньої уваги опинялися фахові групи (працівники освіти, культури чи охорони здоров'я), молодь та інші верстви населення, а жінка знову залишилася на узбіччі. Такий підхід мені видається щонайменше нераціональним, бо розширення участі жінок у політичному житті забезпечує якщо не процвітання, то більш-менш стабільний розвиток сучасного суспільства.

Головним чинником участі жінок у політичному житті залишається, перш за все, соціально-економічне становище жінки в суспільстві, а вже потім усі інші чинники. Зрозуміло, що жінка, стаючи на шлях політичної діяльності, змушена відмовитись від дуже багатьох речей (відпочинку, занять із дітьми, домашньої роботи), і тут постає проблема вибору, який більшість жінок робить усе ж таки не на користь політичної кар'єри.

Другим визначальним моментом, який характеризує можливість жінки взяти участь у політичному процесі нарівні з чоловіком, є рівень культури суспільства: духовної, технічної, технологічної, правової і політичної. Отже, йдеться про те, що для такої участі повинні бути як достатня юридична база, так і певний рівень розвитку суспільства.

В Україні жінки, незважаючи на те, що чоловіки дедалі більше хатніх турбот перебирають на себе, витрачають на побутові справи від 2,5 до 4 годин на добу. Ще 2—3 години вимагає виховання дітей. На політику часу і сил практично не залишається. Отже, йдеться про необхідність здійснення технологічної революції у сфері домашнього господарства, яка на Заході, у принципі, зроблена, а в нас фінансово не може бути забезпечена через економічну кризу. Надзвичайно важливим є також і рівень медичного обслуговування, тобто стан здоров'я жінки. Наведу цифру: в Україні на 10 тис. дівчат підліткового віку припадає 8 тис. захворювань. Отже, наша нація, зокрема жіноча її частина, стає ще більше хворою. Думаю, певною мірою це наслідок Чорнобиля, а також техногенного забруднення, зокрема великої кількості хімічних чорнобилів.

Ще однією дуже важливою особливістю, яка визначає участь жінки у політичному процесі, є соціально-психологічна готовність суспільства сприймати жінку-політика нарівні з чоловіком. Тут з'являється проблема моральних засад участі жінки у політиці. Якщо розглядати мораль як оцінку справедливого і несправедливого, то в чому має полягати ця справедливість: у рівності жінки і чоловіка чи у їх рівних правах, рівноправності? Я схильний вважати, що якийсь час у нас все-таки велася робота із забезпечення саме рівності жінки і чоловіка, і цифри, які я наведу далі, ілюструють моє твердження. Але як це образливо для жінок — хотіти бути рівними з чоловіками і як нерозумно з боку чоловіків очікувати такої рівності від жінок! Соціальна і біологічна природа жінки інша, вона оригінальна і неповторна, а якщо говорити про участь жінок і чоловіків у політиці, то тут має бути все-таки не рівність, а рівноправність.

Є ще одна річ, яка визначає можливе розширення участі жінок у політичному процесі. Йдеться про особистісні фактори. Думаю, що розширення участі жінки в політиці, так само, як свого часу допуск жінки до політики (це відбувалося не так уже й давно), все-таки залежить насамперед від чоловіків. На мою думку, успіху жінки можуть добитися тоді, коли їхніми лобістами будуть чоловіки, хоч це, може, і прикро їм (жінкам) визнавати. Для себе я вже зробив висновок: матріархат, у принципі, гряде, але чоловіки до цього не готові, але якщо жінки зуміють знайти чоловіків, які створять різні, юридичні в першу чергу, підстави для того, щоб забезпечити ширшу участь жінок у політичному процесі, то в найближчі 50 років жінки так само витіснять чоловіків із політики, як вони це вже зробили в освіті, охороні здоров'я, де жінки становлять 54 — 63 відсотки від загальної кількості працюючих, і, можливо, у сфері бізнесу, де вже нині дуже багато жінок.

Декілька слів про законодавчу базу. Аналіз виборчих законів країн Східної та Центральної Європи і республік колишнього Радянського Союзу дозволяє зробити цікаві висновки. Тільки Молдавія і Україна зафіксували у своїх законах, що право обирати і бути обраним не залежить від статі. Це свідчить про те, що в нас у суспільстві є відчуття проблеми. Всі інші держави: Польща, Угорщина, прибалтійські республіки — навіть не згадували про це, а написали просто, що всі громадяни мають рівне право брати участь у виборах.

Вплив жінок у політиці залежить від того, наскільки вони представлені у цих сферах. Виявляється, в Україні майже 40 тисяч керівників різних рангів і тільки 5 відсотків з них — жінки. На рівні керівників органів державної виконавчої влади та місцевого самоврядування в Україні, зокрема 841 керівник, в тому числі жінок — 19. Серед них немає жодного голови обласної адміністрації. Правда, є 6 заступників голів обласних, Київської і Севастопольської міських адміністрацій. Серед голів районних і міських держадміністрацій 13 жінок (нагадаю, що в Україні 650 районів, з урахуванням міських). В СРСР теж у виконкомах обласних рад заступниками з питань культури і охорони здоров'я були жінки, а в райвиконкомах жінки традиційно займали посади секретарів. Звертає на себе увагу той факт, що в обласних комітетах КПРС, де містилась реальна влада, жінок майже не було.

Таким чином, традиція збереглася. Але така традиція принизлива для жінки і обертається проти неї. Безумовно, треба не резервувати місця в управлінському апараті для певної кількості жінок, а просто виходити з професійних можливостей.

Декілька слів про те, як розвивалася юридична база для участі жінок в політичному процесі у світі взагалі. Перше право обирати жінки отримали у Фінляндії в 1906 році, і тоді ж жінка вперше була обрана до парламенту. Хоча пасивне право бути обраною жінки отримали ще 13 вересня 1788 року у США (можна було б цю дату проголосити Днем жінки-політика!). Проте в самих Сполучених Штатах жінку вперше обрали до парламенту аж у 1924 році. Таким чином перед нами характерний приклад того, якою буває відстань від юридичної бази до її реального втілення. Тут у першу чергу спрацьовують соціально-психологічні та моральні бар'єри.

На сьогодні майже в кожному парламенті світу є жінки. У Верховній Раді України їх 17. Зовсім немає жінок у парламентах Об'єднаних Арабських Еміратів і ще кількох дрібних африканських держав.

Коротко зупиняюся на тому, як вирішуються проблеми жінок в різних країнах світу. У 24 країнах є спеціальні державні органи із статусом міністерств у справах жінок. Це Албанія, Австрія, Камерун, Канада та ін. У нас в Україні є Комітет у справах жінок, материнства і дитинства при Президенті України (я є одним із небагатьох членів цього комітету на громадських засадах), але очевидно, що нині він ще неспроможний забезпечити реалізацію тих обов'язків, які стоять перед державою для забезпечення реальної участі жінки в політиці. В багатьох державах є парламентські комісії: в Австралії, Канаді, Китаї, Німеччині, Індонезії, Монголії, Нікарагуа, на Кубі. В Україні така комісія була у Верховній Раді минулого скликання, а тепер її об'єднали з комісією з питань охорони здоров'я (тобто весь комплекс жіночих проблем зведений до охорони здоров'я).

Чи можуть жінки самі, не чекаючи, коли це буде зроблено законодавчим шляхом, організаційними, фінансовими й економічними заходами держави забезпечити розширення власної участі в політиці? Є країни, в яких це на законодавчому рівні вже зроблено. У деяких з них, наприклад, встановлена система квот (Аргентина, Ангола, Непал, Філіппіни та ін.), хоча я переконаний, що це жінку все-таки принижує. Мені більше до вподоби європейський підхід, де партії резервують місця для участі жінок у виборах. Я маю на увазі Австрію. Скажімо, там «зелені» зафіксували, що треба обрати 50% жінок, — так і обрано, соціалісти мають 25% місць для жінок, соціал-демократи Німеччини — 40%, «зелені» — також 50%. Є зарезервовані місця для жінок у Барбадосі, Пакистані, Танзанії. У Танзанії зробили дуже оригінально: передбачили, що 15 членів парламенту призначаються, а не обираються, і цими призначуваними членами парламенту є якраз жінки. Така ж ситуація і в Пакистані. Із 217 членів нижньої палати парламенту 20 місць виділені для жінок, яких призначають членами парламенту, а не обирають.

Життя поки що не підказало нам іншого способу вирішення політичних питань, ніж політичні партії. І, на мою думку, за достатньо високої політичної активності жінок під час виборів в Україні, на відміну від європейських країн, вони ще лишаються досить пасивними, коли йдеться про участь у політичних партіях.

Не можу не згадати про те, що в багатьох країнах світу в рамках партій створені жіночі громади. Є також кілька країн, наприклад, Філіппіни, де існують жіночі партії — щоправда, не досить впливові. Мені здається усе ж результативнішим створення жіночих громад у партіях, як, наприклад, у Християнсько-демократичній партії України, в Соціалістичній, Консервативній, Ліберальній вільній партіях Австрії. У Бельгії тільки одна з великих партій не має жіночої громади, а в Канаді всі три великі партії мають.

Насамкінець пропоную висновки:

на державному рівні питання участі жінок у політиці (весь спектр) не вирішені;

участь жінок у політиці — це справа самих жінок, і вирішувати цю проблему треба шляхом активізації роботи в партіях. Можливо, шляхом лобіювання через громадські організації і чоловіків-політиків відповідних законів.

Василь КОСТИЦЬКИЙ,
народний депутат України.

За листом читача

ЙОГО ЖИТТЯ ТІЛЬКИ ПОЧИНАЛОСЯ

ЧИТАЮЧИ детективи, захоплюєшся умінням головного героя розплутувати темні справи. Як правило він знаходить злочинців там, де найменше сподіваєшся їх знайти. І завжди знає, за яку ниточку потягнути, щоб розплутався великий клубок найнесподіваніших пригод, а кінець його неодмінно веде до злочинця, якого чекає справедливе покарання за скоєне. Шкода, що найчастіше це — звичайнісінька вигадка автора, бо в житті все далеко не так.

«Я вам пишу, бо вірю, що ви почуєте мій голос, допоможете і втішите мене в горі, — написала у своєму листі до «Голосу України» Зінаїда Охременко з Генічеська Херсонської області. — У мене був син Дмитро (як тяжко писати «був»!), працював у районному «Теплокомуненерго» і навчався на п'ятому курсі заочного відділення Дніпропетровського університету інженерів транспорту. Недавно я поховала чоловіка, його батька, і він, розуміючи моє горе, всіляко втішав мене. Якби ж я знала, що бачу його востаннє, коли проводжала на екзаменаційну сесію до Дніпропетровська!»

Серед білого дня, о чотирнадцятій годині 18 грудня минулого року, в приміщенні університету Дмитро упав у простір між сходами. Саме того дня він, здавши всі екзамени достроково, збирався їхати додому, до матері. Найдивніше і найстрашніше те, що ніхто його не впізнав — ні однокурсники, ні викладачі, хоч бачили його бодай два рази на рік на екзаменаційних сесіях. Невпізнаного його забрали в морг обласної лікарні, де під номером 4170 він пролежав майже місяць. А в квартирі, де він проживав, залишилися не здані до університетської бібліотеки книжки, інші Дмитрові речі. Удома його чекала посивіла мати... Де взяти слів, щоб утішити її в невимовному горі, адже вона втратила єдиного сина, свою опору і надію?

Чому нікого не схвилювала загибель молодого хлопця, чому ті, хто зобов'язаний розслідувати злочин і знайти злочинців, і досі не зайнялися цією справою? Не віриться, що по свіжих слідах неможливо було знайти винних у смерті Дмитра. Навіть якщо це був нещасний випадок, то все одно свідки були.

28 грудня, через десять днів після цього, до Жовтневого райвідділу міліції Дніпропетровська надійшов запит із Генічеського РВВС про те, що з екзаменаційної сесії не повернувся студент заочного відділення Дніпропетровського університету інженерів транспорту Дмитро Охременко. Відповідь відправлено того ж дня: перевірено по комп'ютеру, даних немає, нічого повідомити не можемо.

А в столі слідчого вже десять днів лежала справа № 4170 з усіма даними про невідомого, відправленого до моргу: зріст, вік. І тільки тоді, коли мати сама приїхала, слідчий вийняв справу і спокійно повідомив їй, що син уже похований як невідомий. Однак він був ще у морзі. Лише на 24-й день після смерті нещасна жінка поховала свого сина поруч із чоловіком.

«Я не можу повірити, що в нашому суспільстві таке можливо — відібрати у матері право поховати сина за християнським звичаєм, — пише Зінаїда Петрівна. — А причиною цьому стали люди, котрі охороняють кожного з нас і стоять на сторожі наших прав».

Зрозумілі розпач і відчай матері, яка змушена була сама розслідувати обставини його загибелі. Коли вона зверталася з запитаннями до працівників Жовтневого райвідділу внутрішніх справ Дніпропетровська, то один відправляв її до другого, а другий — до третього. А один відверто зізнався, що про той випадок в університеті просто забув. Роботи, знаєте, дуже багато. Ні, він її розуміє, співчуває, бо загинув єдиний син, але через завантаженість роботою неможливо все охопити...

Нині справа у прокуратурі Жовтневого району Дніпропетровська. Може, там є люди, які ще не збайдужіли до чужого горя, і це допоможе довести справу до кінця.

Серед речей сина були залікова книжка, з якої видно, що хлопець склав усі заліки й екзамени, перелік контрольних робіт на наступний семестр, записна книжка з номерами телефонів, підручники з університетської бібліотеки.

Дмитро не збирався зводити рахунки з життям самогубством, він хотів жити.

Марія ДАВИДЕНКО.

Продовжуючи тему

Куди їде віз, той, що попереду коня?

ДУМАЮ, що всі, хто аналізує нинішній перебіг подій в економіці, реально усвідомлюють: некерованість приводить до руху в прірву.

З огляду на це проаналізуймо постанову Кабінету міністрів України від 14 березня 1996 року «Про хід виконання програми діяльності Кабінету міністрів України» і звіт Антимонопольного комітету.

Так ось, виходячи з цих двох документів, ми начебто вже перебуваємо в «ринку». Але чи відчули це наші громадяни?

Так, за даними статистики промислове виробництво за 1995 рік скоротилося на 11,5 % порівняно з 1994 роком, випуск товарів народного вжитку — на 19,1 %, продукції сільського господарства — на 3,9 %. За останніх чотири роки споживчі ціни зросли в 42 тисячі разів, а прибуток виробників — у 8,5 тис. разів. Грошові доходи населення — в 5,5 тис. разів. Зарплата у промисловості у 5,5, сільському господарстві — в 3,7 тисячі разів. Такі розриви в динаміці макроекономічних показників є ознакою вкрай спотвореного і стихійного розбалансованого виробництва. Це і стало основним гальмом на шляху його ринкового спрямування.

Хочеться вказати на особливо швидке зростання негативних явищ у сільськогосподарському виробництві. На словах воно залишається пріоритетним, а насправді занепадає. А тримається на природних чинниках — родючості землі і дисциплінованості селян.

Зрозуміло, що за спаду виробництва, підвищення цін не можна говорити про конкуренцію. За інформацією Антимонопольного комітету, методику визначення монопольного становища підприємців на ринку розроблено із залученням іноземних експертів Світового банку, Європейського співтовариства і англійського фонду «ноу-хау» і не змінено навіть після прийняття постанови Кабміну від 22.12.1995 р. № 1036 «Про стан реалізації монопольної політики».

Згідно із «Звітом...», кожне рішення органів комітету обов'язково супроводжується аналізом ринків або використанням його результатів. З цією метою було розроблено й затверджено «Методику визначення монопольного становища підприємців на ринку», яка передбачає можливість визначення частки підприємців на ринку з виробництва товарів, не враховуючи даних про експорт, імпорт товару. А це суперечить визначенню «товарний ринок».

Виходячи з цього, перелік підприємств-монополістів за 1994 рік, затверджений Антимонопольним комітетом, не характеризує частку промислових підприємств на ринках (державних та регіональних) відповідних товарів, а лише визначає частку виробництва продукції підприємств у загальному обсязі виробництва. Тобто не відбиває реального становища підприємця на товарному ринку.

Крім того, «Перелік...» складено й затверджено майже наприкінці 1995 року, він не відповідає вимогам часу, не оперативний.

Одним із методів реалізації завдання Комітету стосовно сприяння розвитку конкуренції є участь у процесах демонополізації та перетворення державної власності.

Під час визначення монополізації не враховується доцільність стосовно підприємств, що мають загальнодержавне значення і продукція яких конкурує на світовому ринку. Розукрупнення великих підприємств, а потім приватизація переважно призводить до погіршення їх економічного стану.

Наприклад, кожне друге підприємство хімічної, нафтохімічної, харчової промисловості, машинобудування та металообробки, паливної промисловості, сільського господарства 1995 року зменшило виробництво основних видів продукції. Це, у свою чергу, вплинуло на використання виробничих потужностей, рівень їх завантаженості.

Вивчення ринку та проведення секторного аналізу економіки — одне з найголовніших завдань Антимонопольного комітету. Однак це досі не зроблено. Не знайшло відображення у звіті Антимонопольного комітету й питання щодо контролю за монополією банків.

За останні роки в фінансово-кредитній сфері з'явилося багато нових комерційних банків. Процеси, що відбуваються, об'єктивно потребують державного контролю. Серед різних аспектів цього контролю (інвестиційного, емісійного тощо) особливо слід виділити антимонопольний контроль за банківською діяльністю.

Ці процеси великою мірою пов'язані із значною концентрацією банківського капіталу, яка відбувається як злиття банків, утворення банківських груп і холдингів. Отже, в результаті неконтрольованих процесів можна одержати замість державної банківської монополії — функціонально-групову.

Для ефективного відстеження таких ситуацій потрібен систематичний моніторинг фінансового ринку. Є методи та відповідні підходи до розв'язання цієї проблеми. Наприклад, відповідно до чинного банківського законодавства має бути не менш як три учасники. Частка кожного учасника у статутному капіталі не повинна перевищувати 35 відсотків.

Ця антимонопольна норма дає змогу припиняти концентрацію капіталу в руках одного учасника, створюючи однакові умови для участі широкого кола потенційних інвесторів.

Проте залишається прихована концентрація капіталу, пов'язана з можливістю юридичних та фізичних осіб прямо чи опосередковано контролювати майно одне одного. Якщо спостерігається перехресне володіння майном, то таких учасників можна розглядати як групу осіб, сукупна частка яких у статутному капіталі банку перевищує 35 відсотків. У такому разі слід вживати заходів, виходячи з антимонопольного законодавства.

Ще одна проблема антимонопольного контролю за банківською сферою пов'язана з особливостями взаємопроникнення банківського і небанківського капіталу та його наслідками для подальшого розвитку передусім виробничих структур. Є чимало прикладів (зокрема в Росії), коли банк, прямо чи опосередковано, контролюючи майно господарчого суб'єкта, практично не бере участі в реалізації його інвестиційної програми. Банк розглядає господарчий суб'єкт як елемент свого інвестиційного портфеля, який у формі ліквідного активу в подальшому може бути реалізований на фондовому ринку. Іншим наслідком встановлення контролю може бути повне перепрофілювання господарчого суб'єкта і припинення виробництва потрібної регіону продукції з повним або частковим звільненням працівників.

Сфера антимонопольного регулювання стосується і безпосереднього контролю за монопольною діяльністю та обмеженням конкуренції на ринку банківських послуг. Насамперед, об'єктом антимонопольного контролю має стати переважне становище того чи іншого банку на ринку кредитних ресурсів.

Переважання полягає у винятковому становищі банку на цьому ринку, що дає йому можливість рішуче впливати на конкуренцію зі встановлення процентних ставок, розмірів комісійної винагороди, ускладнює доступ на ринок іншим банкам або іншим способом обмежує свободу їх економічної діяльності. Таке переважне становище цілком може і повинне оцінюватися за визначеними кількісними критеріями.

Кількісне визначення часток банків на ринку кредитних ресурсів пов'язане із проблемою встановлення їх граничних нормативних значень. Наприклад, у США переважає доктрина потенційної конкуренції фінансових суб'єктів на ринку банківських послуг.

Цю доктрину розроблено на базі орієнтирів, запропонованих Мін'юстом США з метою обмеження банківського злиття і припинення утворення банківських ланцюгових груп, банківських холдинг-компаній на основі встановлення переважного контролю над часткою чи сектором ринку. Приміром, граничні показники концепції депозитних і позичкових послуг для однієї банківської юридичної особи, утвореної в результаті злиття капіталів двох банків і більше, чи такої, що функціонує як холдингова компанія, такі:

— контролювати не більш як 25 відсотків ринку;

— бути однією з двох найбільших на ринку юридичних осіб, сукупна частка яких не повинна перевищувати 50 відсотків;

— бути однією з чотирьох найбільших на ринку юридичних осіб, сукупна частка яких не повинна перевищувати 75 відсотків.

Крім того, є схеми оцінки загального стану конкурентного середовища на ринку банківських послуг.

Правові основи з розглянутих питань регулювання закладено у Законі «Про банки й банківську діяльність» і в Законі «Про обмеження монополізму й недопущення недобросовісної конкуренції у підприємницькій діяльності». Однак досі немає економіко-правового механізму реалізації відповідних статей цих законів.

Отже, Антимонопольний комітет завдання щодо подання узгодженого проекту плану заходів, спрямованих на демонополізацію економіки, не виконав.

Валентина СЕМЕНЮК,
народний депутат України.

Надійний інвестор, чесний партнер

ТАК ОЦІНИЛИ на щорічних зборах акціонери товариства «Харківська тютюнова фабрика» діяльність міжнародної компанії «Філіп Морріс», яка робить вагомий внесок у розбудову й модернізацію цього (одного з найдавніших) підприємства тютюнової галузі в Україні. На зборах колективу генеральний представник компанії в Україні Харрі Ланглі повідомив, що «Філіп Морріс» розпочинає другий етап інвестування в «ХТФ» у розмірі 16 млн. доларів США (на додаток до вже освоєних на першому етапі 6 млн.доларів).

Наш кореспондент мав розмову з паном Харрі Ланглі.

— Як правило, зарубіжних інвесторів цікавить швидкий прибуток від вкладеного капіталу... Це, певно, стосується і вашої компанії?

— Не зовсім так. «Філіп Морріс» — одна з найбільших у світі компаній, яка спеціалізується на виробництві продуктів споживання для населення. Крім тютюнових виробів, за якими вона є безперечним світовим лідером, компанія, працюючи в більш як 180 країнах світу, виготовляє каву, шоколад, сир, пиво. Наприклад, у США практично кожна американська родина починає день сніданком, що складається з продуктів «Філіп Морріс». Наша компанія щороку посідає п'яте-шосте місце серед американських компаній за своїми прибутками. «Філіп Морріс» зацікавлений у довготривалому взаємовигідному співробітництві. Це наша політика, від якої виграють усі учасники співпраці.

— Але ж довгостроковість потребує певних умов. Тим часом у світі утвердився стереотип, що Україна — зона підвищеного ризику для зарубіжних інвесторів...

— Діяльність «Філіп Морріс» на українському ринку спростовує цей стереотип. Вирішальними чинниками, які вплинули на рішення компанії працювати в Україні, були саме політична стабільність і прогресивне законодавство. Особливо хочу підкреслити, що сьогодні, завдяки виваженим рішенням уряду і парламенту України, система оподаткування продукції створює умови, вигідні і для інвестора, і для держави. І, безперечно, для трудових колективів підприємств, з якими співпрацює «Філіп Морріс». А це — Харківська тютюнова фабрика і Тростянецька кондитерська фабрика, які створюють робочі місця, платять зарплату й податки, розширюють виробництво, виводять його на міжнародний рівень.

— З якими проблемами зіткнувся «Філіп Морріс» протягом двох років своєї діяльності в Україні?

— Якщо брати «ХТФ», яка стала до ладу ще в минулому сторіччі, то це — застаріле обладнання, погані умови праці, низькосортна продукція. До плюсів можна віднести те, що тут працює висококваліфікований колектив, який свого часу, будучи акціонером свого підприємства і розуміючи необхідність реальної допомоги в удосконаленні технології виробництва, запросив «Філіп Морріс» стати його партнером. Вкладені інвестиції, згідно з рішенням акціонерів, спрямовуються насамперед на модернізацію обладнання, поліпшення технологій та умов праці. Тож Харків одержав найбільшого в місті інвестора, а робітники заробляють у середньому по 30-40 мільйонів карбованців щомісяця. Підприємство працює з повним навантаженням у три зміни, кількість зайнятих на ньому незабаром зросте з 330 до 400 працівників.

Не таємниця, що донедавна в Україні 90 відсотків сигарет виробляли без фільтрів. Такого показника немає ніде у світі. У Європі, наприклад, в загальному обсязі сигарети без фільтру займають менш як один відсоток. Наш основний намір — виробляти високоякісні сигарети міжнародного класу, які з часом не лише забезпечать потреби внутрішнього ринку, а й будуть предметом експорту в інші країни. Освоєння інвестицій дасть можливість харків'янам довести виробництво сигарет до 6,6 мільярда штук на рік і вже до кінця літа розпочати на «ХТФ» випуск всесвітньовідомих марок компанії «Філіп Морріс», а саме «Честерфілд», «Союз — Аполло», «Бонд». Ось вам ще одне джерело надходжень до державного бюджету.

— А тим часом на базарах продають сигарети вочевидь контрабандного походження, без будь-якої користі для держави...

— Це — тимчасове явище. Як відомо, сигарети без акцизних марок залишилися від того часу, коли діяли різні добродійні фонди, які мали податкові пільги. Нині за новим Законом «Про деякі питання оподаткування підакцизних товарів» цей шлях перекрито. Введено в дію Закон «Про ставки акцизного збору і ввізного мита на тютюнові вироби». Ці заходи дають можливість забезпечити вагомі надходження до бюджету від імпорту, а також захищають вітчизняного виробника від зарубіжного конкурента. За моїми даними, позитивний досвід України у цій сфері уважно вивчають законодавці в сусідній Росії, навіть у далекій Аргентині.

— Позитивний досвід, кажете ви... А як же розцінювати гарячі дискусії в парламенті щодо Закону «Про рекламу», де пропонують загалом заборонити рекламу тютюнових виробів?

— Хочеться думати, що депутати зважать на світовий досвід суворих розумних обмежень у цій галузі. На жаль, парламентарії пов'язують «напряму» рекламу і споживання, хоча досвід показує — такого зв'язку немає. Виробник має право і повинен інформувати покупця про товар, який той споживає. При цьому це право регулюється Законом «Про захист права споживача», а не Законом «Про рекламу». Зрештою, якщо йти вглиб питання, то йдеться про права і свободи громадян взагалі. До того ж зауважу, що з дозволом на рекламу пов'язані обсяги інвестицій не тільки в тютюнову промисловість, а й, наприклад, торгівлю, інші галузі.

— З того ж таки світового досвіду, на який ви посилаєтеся, відомо, що великі компанії водночас і великі меценати... Чим встигли відзначитися в цьому плані «Філіп Морріс» в Україні?

— Ми намагаємося бути корисними на всіх рівнях і в різних сферах. Зокрема, «Філіп Морріс» обізнаний з проблемами таких бюджетних галузей, як освіта й культура. Ось чому компанія є членом Фонду сприяння розвитку Інституту міжнародних відносин у Києві, Львівського інституту менеджменту. Ми також спонсорували художню виставку в рамках святкування Дня Києва, фінансуємо поїздку театру «Золоті ворота» на фестиваль Театрального мистецтва в Единбург (Великобританія). «Філіп Морріс» допоміг обладнати медичним інструментарієм пологовий будинок у тому районі, де міститься «ХТФ». А головне — справно платить податки, чим збагачує і бюджет Харкова, і всієї України.

На закінчення хочу сказати, що приклад довгострокового співробітництва «Філіп Морріс» — «ХТФ» може слугувати моделлю розвитку української економіки за розумного і вмілого господарювання. Додаткові робочі місця, гарантовані високі заробітки, розвиток виробництва і нова продукція — це шлях інтенсивного розвитку, а талант і працелюбність ваших людей роблять такий шлях розвитку необоротним.

Віктор ОХРІМЧУК.

Продовжуючи тему

ЦІКАВА справа нині перебуває в Київському міському суді. Її учасник — фірма «Магнов», яка має намір відтяти у держави жирний «шматок» у п'ять мільйонів доларів за нафту, що начебто належала їй. Отакі апетити в нинішніх «крутих» ділків із клану «нових українців».

Справа про п'ять мільйонів,
або Як плутати грішне з праведним

«Благодіяння» по-магновськи

Отож, знову «Магнов». Так, знайомі всі обличчя, як сказано з дещо іншого приводу. З цією фірмою пов'язаний досить гучний скандал. Про нього наша газета писала в дуже докладній та юридично обгрунтованій публікації «Нафтова афера» з адресно-характеризуючим підзаголовком «Велика локшина» по-магновськи». В ній, що називається, з документами в руках переконливо доведено безпідставність претензій фірми «Магнов» до Лисичанського нафтопереробного заводу (НПЗ). Касаційному суду варто було лише ще раз перевірити логіку фактів й уточнити деякі деталі, що випали з цієї логічної низки через... приховування фірмою «Магнов» деяких «незручних» для неї документів.

Тут доведеться повернутися на деякі висхідні позиції. Восени 1992 року в Україні був гострий дефіцит пального, що поставило під загрозу збирання врожаю пізніх сільгоспкультур, і передусім — цукрових буряків. Задля врятування ситуації тодішній прем'єр-міністр Л. Кучма надсилає директорові Лисичанського нафтопереробного заводу телеграму, в якій наказувалося, «незалежно від джерел отримання нафтової сировини», забезпечити спрямування всього виробленого в жовтні-листопаді пального «тільки на державні потреби». Оскільки сказано — «незалежно від джерел», тобто будь-що, то це «джерело» з добрим нюхом на поживу швидко знайшлося. Це була взагалі-то далека від нафтових справ українська фірма «Магнов», що уклала угоду з московським акціонерним товариством «ВАНК», про що й було підписано 15 вересня 1992 року за № 39 генеральний договір сторін. Вони зобов'язалися поставити для України сто тисяч тонн сирої нафти. Переробити її мав Лисичанський НПЗ. Уся ця операція проводилася з відома і під контролем Держкомітету України з нафти й газу.

Загалом звична на сьогодні ситуація, коли приватні фірми перехоплюють у держави вигідні замовлення. А куди подітися, коли зруйновано усталені економічні зв'язки? Ринок за наших умов — на межі фолу: хто кого спритніше обдурить. На жаль, і в даному разі все розвивалося саме за цим сценарієм.

У ролі причепи

Нафту зобов'язалася «дістати» російська сторона. А гроші для її оплати взяла, як кредит в Українському банку (400 мільйонів рублів), фірма «Магнов». Цю суму було переказано на адресу АТ «ВАНК». Проте на ці гроші чомусь було накладено арешт (рішенням Головного управління внутрішніх справ Мосміськвиконкому). Тому в комерційних операціях «магновські» гроші тоді не було використано.

Запам'ятаймо цей факт.

А що далі? Щоб операція не зірвалася, для реалізації поставок нафти до України за фірму «Магнов», за дорученням АТ «ВАНК» і згідно з договором № 39 від 15 вересня 1992 року, гроші внесли такі організації: товариство «Ділеон» — 500 мільйонів рублів; МП «Луч-3» — більш як 238 мільйонів; Московська міжбанківська валютна біржа — більш як 61 мільйон рублів (за перекачування обумовленої кількості сирої нафти). Разом — 800 мільйонів рублів.

Як бачимо, за нафту платили названі організації. Але вони були просто проміжною ланкою. А фактично господарем становища залишалося АТ «ВАНК». До речі, воно невдовзі повернуло їм вкладені гроші, та ще й з добрим «наваром». І аж ніяк не випадково у протоколі розгляду генерального договору від 2 лютого 1993 року зроблено запис: «АТ «ВАНК» забезпечило поставку на ВО «Лисичанськнафторгсинтез» у жовтні 1992 року для фірми «Магнов» 110 440 тонн сирої нафти». Хто забезпечив — указано чітко. Але ж за законом ринку — хто заплатив, тому й товар належить. Тут висновок однозначний: **фактичним власником поставленої в Україну сирої нафти було акціонерне товариство «ВАНК».**

Беззаперечне право його власності на поставлені 110,4 тисячі тонн нафти зафіксовано і в такому документі, як лист АТ «ВАНК» першому заступникові голови Держкомнафтогазу України Євгену Сухіну на матеріали, передані фірмою «Магнов». Там чорним по білому написано: **«Нафта, поставлена в Україну, оплачена фірмою «ВАНК», належить «ВАНКу» і може бути реалізована нею на власний розсуд».**

І далі: **«Фірма «Магнов»** угодою від 15 жовтня 1992 року, пункт 1, **передала «ВАНКу» права на нафтопродукти, вироблені з цієї нафти, залишивши за собою видання рознарядок і доручень, бо мала договір з Лисичанським НПЗ».**

Наступний пункт каже: «Рішенням Укрнафтохіму від 31.12.1992 року відпускання нафтопродуктів фірмі «Магнов» було заборонено. У зв'язку з цим «ВАНК» звернувся до Укрнафтохіму з проханням розрахуватися за поставлену нафту. **Розрахунок було зроблено відповідно до спільного протоколу «ВАНКу» і Держкомнафтогазу України».**

Тут необхідно послатися ще на один документ. А саме — додаток № 1 до договору № 39 від 15 вересня 1992 року між АТ «ВАНК» і фірмою «Магнов». У ньому в пункті 4 сказано: «Усі витрати, пов'язані з реалізацією цієї угоди, **а також отриманий прибуток сторони ділять у рівних частках».**

Можна було б посилатися й на інші документи. Але цілком очевидно, що й наведених уже достатньо, щоб зробити документально обгрунтовані висновки. Беззаперечність яких навряд чи візьметься оскаржувати будь-хто.

Отже, із наведених документів навіть не юристові видно: **поставлену в Україну сиру нафту (110,4 тисячі тонн) сповна оплачено АТ «ВАНК» і вона належала йому на правах власності. Одноосібно!** А що фірма «Магнов»? Вона сама передала права власності на нафтопродукти, вироблені із сирої нафти, своєму партнерові з операції — АТ «ВАНК», залишивши за собою тільки видання рознарядок і доручень. **Звідси висновок: «Магнов» не мала і юридично просто не могла мати права власності ні на сиру нафту, ні на вироблені з неї нафтопродукти. Це право спочатку і потім належало лише АТ «ВАНК»!** Ось той ключовий момент, який, зрештою, ставить усе на свої місця.

Нажива будь-якими шляхами

Звідки ж тоді з'явилися претензії фірми «Магнов» до держави за начебто недоотриманий прибуток від знову- таки нафти, що їй начебто належала? Це питання не так юриспруденції, як моралі (точніше — її цілковитої відсутності). Як видно з наведених документів, на прохання «ВАНКу» розрахуватися за поставлену ним нафту «розрахунок було зроблено відповідно до спільного протоколу «ВАНК» і Держкомнафтогазу України». Претензій з цього питання у «ВАНКа» не було.

З'явилися вони тільки у фірми «Магнов». Коли? Значно пізніше. А тоді... Адже додатком № 1 до договору № 35 було обумовлено, що «подільники» ділять отриманий прибуток «у рівних частках». Достоту відомо, що фірма «Магнов» на всій операції з поставкою сирої нафти в Україну, її наступної переробки на Лисичанському НПЗ та збутом украй дефіцитних нафтопродуктів **отримала тоді три мільярди рублів прибутку! Отож, вклавши 400 мільйонів рублів, узятих у кредит в Українському банку під сміховинний відсоток (15% річних!), фірма «Магнов» за півроку «наварила» вагомий прибуток.**

Про яке ж недоотримання прибутку може йти мова? Абсурдність таких тверджень очевидна. І все ж таки «Магнов» уперто за них чіпляється. Чому? Припускати, що «ВАНК» недоплатив своєму партнерові, безглуздо: адже жодних претензій до «ВАНКу» фірма ні тоді, ні тепер не виставляла. Об'єктом її домагань став Лисичанський НПЗ. І це аж ніяк не випадково.

Річ у тім, що невдовзі після завершення справ з поставкою в Україну сирої нафти і розрахунком за неї з Держкомнафтогазом АТ «ВАНК» успішно самоліквідувалося. І в цьому факті фірма «Магнов» побачила для себе шанс зірвати (ще раз!) жирний куш прибутку. Як?

Власники «Магнова» розраховували, що про генеральний договір з АТ «ВАНК» на заводі не знають. Отож для Лисичанського НПЗ саме «Магнов» є не тільки постачальником нафти, а й її власником. Опускаючи ряд подробиць, зазначимо, що саме на цій основі і було пред'явлено вимоги виплатити «постраждалій» фірмі суму, що дорівнює п'яти мільйонам доларів США.

Як формувалися «неточності»

Проте Лисичанський НПЗ не погодився з відведеною йому роллю «хлопчика для биття». І тоді справа про ці злополучні п'ять мільйонів пішла до Вищого Арбітражного суду України. Відверто кажучи, якби до суду подали всі необхідні документи з цієї нафтової справи, в тому числі (і передусім!) наведені вище, з достатньою часткою імовірності, «Магнову» з нападаючої сторони позивача довелося б зайняти сторону відповідача, який обороняється. Але... Хто ж собі ворог? Тому керівники фірми не подали до суду основоположні документи. Натомість на щит було піднято висновок «незалежної» фірми «Зовнішаудит», яка «встановила», що власником нафти є... фірма «Магнов». На підставі чого це було зроблено? Тільки на підставі сплачених 400 мільйонів рублів.

Жодні інші документи в доказах і висновках не фігурували, не було зроблено елементарного розрахунку, з якого відразу стало б видно, що цих 400 мільйонів вистачило б на оплату... 25 тисяч тонн сирої нафти, але аж ніяк не 110 тисяч. Та, власне, як могло бути інакше, якщо «незалежну» експертизу робили на замовлення і на гроші фірми «Магнов»?

Характерна деталь: коли укладача експертизи в суді запитали, на підставі чого зроблено висновок, що власником нафти є «Магнов», відповіддю було прикра мовчанка: людина просто не знала, що відповісти. Отже, замість всебічно й глибоко обгрунтованого висновку арбітражному суду підсунули «незалежний висновок». Та його було досить, щоб ВАСУ визнав за фірмою «Магнов» право власності на 50 тисяч тонн нафти. А тому — і право вимагати від Лисичанського НПЗ (отже, від держави) «компенсацію» в 5 мільйонів доларів. Ось після цього й думай: в якій державі ми живемо? Нам намагаються довести — у правовій. Але чи так це?

Хоча надія довести протилежне ще залишається. Нині розгляд цієї справи (щоправда, під іншим грифом) наближається до завершення в Київському міському суді. До речі, коли отому самому «експерту» в суді показали документи, що встановлювали незаперечність права власності на нафту за АТ «ВАНК», надійшла покутна заява: в такому разі Вищому Арбітражному суду доведеться докорінно змінити своє рішення. Ось коли це справді стане фактом, тоді й можна буде повернутися до такого важкого запитання: то в якій саме державі ми живемо?

Єгор АННЕНКОВ,
народний депутат України;
Іван ДМИТРЕНКО.

Юридична консультація

Дайте роз'яснення, як має платити за опалення приватного будинку одинокий пенсіонер, та в яких випадках нараховуються субсидії?

Р.А.МАНЧЕНКО.

Луганськ.

Субсидії нараховуються лише малозабезпеченим сім'ям, в яких плата за комунальні послуги перевищує 15 відсотків сукупного грошового доходу сім'ї. Постановою Кабінету міністрів від 21 жовтня 1995 року, № 848 «Про спрощення порядку надання населенню субсидій для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг, придбання скрапленого газу, твердого та пічного побутового (і рідкого) палива» передбачається нарахування субсидій лише на санітарну норму у межах 21 кв. м загальної площі житла на кожного громадянина та додатково 10,5 кв. м на сім'ю.

Щодо плати за користування газом, наказом Мінекономіки України від 20.12.1995 р., №185 було затверджено ціни за користування природним газом для потреб населення, які діють з 1.01.1996 р.:

— за наявності газового лічильника — 6000 крб. за куб. м.,

— у разі відсутності газового лічильника — 11500 крб. за куб. м.

Тариф за опалення 1 кв. м площі у разі відсутності газового лічильника становить 575 крб. (11500 х 5), де 5 — середня норма споживання газу на 1 кв. м. опалювальної площі.

За надлишок опалювальної площі понад зазначену норму (крім однокімнатних квартир) плата за природний газ з 1 березня 1995 року береться у розмірі 1,3 тарифа.

На вас, одинокого непрацездатного громадянина, як і на сім'ю, що складається лише з непрацездатних осіб, ця норма не поширюється.

Марина КОВАЛЬЧУК.

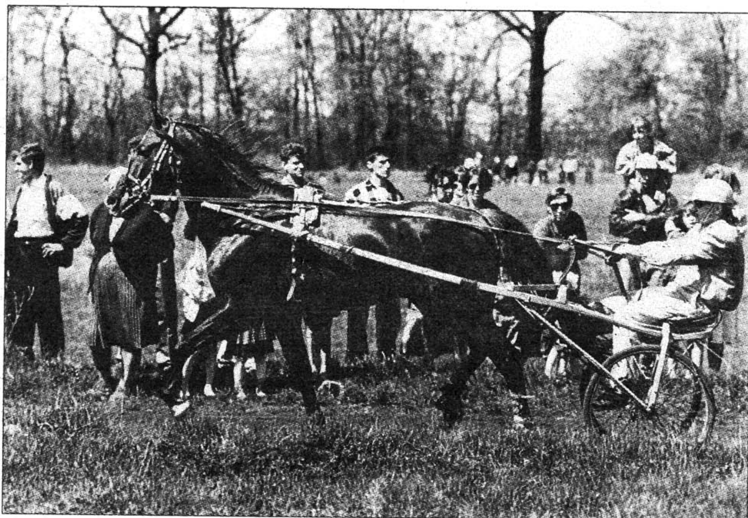

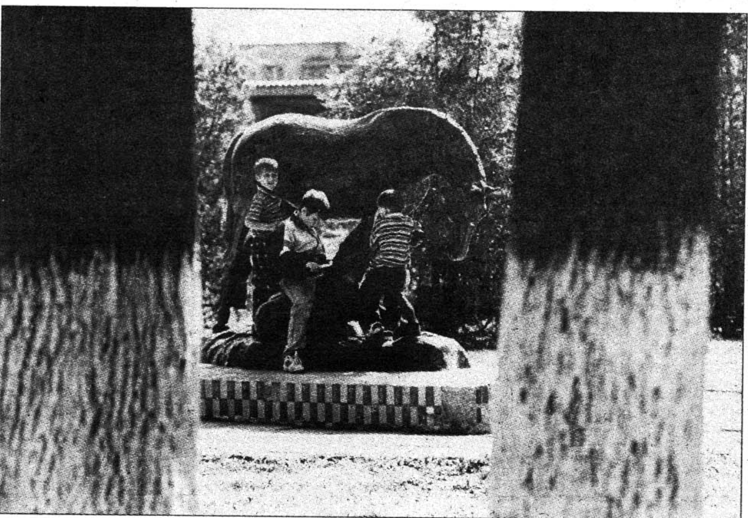

«Весна. І тільки вітер в гривах...»

У Дібрівці на Полтавщині відкрито сезон перегонів на рисаках за призи «Малого українського круга»

Якщо після святкового застілля у вас, даруйте, шумить і гуде в голові, то не поспішайте до пивного ларка. Настійно рекомендую пляшечку ... кумису. Власне, в спеку кращого прохолоджуючого, та ще й безалкогольного, напою годі знайти. Де придбати? — запитаєте. У Дібрівці, на тамтешньому конезаводі. Готують його на власній фермі, яка налічує більш як 800 породистих коней — рисаків прославлених орловських та російських порід. Щоправда, останніми роками у них підмішують і французьку кров: племінного жеребця Макдегна сюди «віддав у прийми» сам граф Домінік — президент Європейської асоціації рисистого конярства. Це аби наші коні бігали ще швидше. А ще є наміри роздобути кількох американських жеребців, і так, дивись, з'явиться і своя, українська, порода рисака. Хоча «зліпити» висококласного коня набагато складніше, ніж, скажімо, «нового українця», вважають спеціалісти-селекціонери. До речі, класним вважається той, який вибігає з двох хвилин на сухопутній милі і коштує тоді він не менше за найновіший «мерседес».

Далі про перегони. Для пересічного глядача це, можливо, просто видовище, а от для справжнього «профі» перегони — передовсім змагання і... свято. Зазвичай власнику туго набитого «зеленню» гаманця зручніше поїхати до Парижа, аніж на Полтавщину. Як не як, там у самому місті аж вісім іподромів проти трьох наших на всю Україну. І працюють вони з єдиним вихідним днем з 12-ої до 24-ої години за чітким європейським стандартом: з тоталізаторами, готелями, барами-ресторанами, нічними клубами й іншими «благами». Все це створено не лише задля народу, а, що навіть трохи дивно, — для коней. Усіх цих колізій наш турист може і не знати, але про одне слід пам'ятати: за браком у вашому гардеробі смокінга, метелика й циліндра не забудьте покласти у валізу принаймні пристойного костюма, інакше у кросівках і джинсах на паризькі іподроми вас просто не пустять. Це — авторитетне твердження президента асоціації рисистого конярства України полтавця Василя Шапрана, який на Сені стукав у європейські двері, аби прийняли до когорти грандів конярства і нашу країну. Але потрапити туди чи не складніше, ніж до Євросоюзу, отож поки що ми ходимо у кандидатах, хоча з реальними надіями на вступ. За нас і минулі успіхи, які тоді ділили порівну на п'ятнадцять, і нинішній авторитет «твердого середняка» на континенті, і головне — не просто бажання зберегти історичну пристрасть українця до коня, а й примножити її. Тому підтвердження — перемоги харківського наїзника Володимира Блохіна на європейських і світових змаганнях, успіхи Прогула, жеребця Лимарівського конезаводу Луганської області, на перегонах кран СНД у Москві. Власне, а хіба той факт, що тільки на Полтавщині — три державних і колгоспних конезаводи, десяток високоплемінних конеферм, нічого не говорить? І ціла когорта «фанатів», сподвижників розвитку конярства: Всеволод Двуглов, Іван Кашуба, Олександр Погребняк, Олександр Котенко... Козаки! А доки вони під конем — не вмре, не загине наша слава й воля!

Григорій ГРИНЬ.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

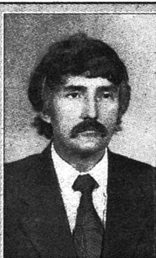
А тим часом в окрузі...

Вихід один: запровадження надзвичайного стану

ТАК уже повелося, що образ того чи іншого народного обранця ми здебільшого малюємо через призму позиції, яку він займає у Верховній Раді, — з виступів у сесійному залі, з роботи у постійних комісіях. Звідси й оцінки: той активний, аж агресивний, а той, даруйте, «сіра конячка», той лівий чи правий, за реформи чи проти... Отак виходить, що завше бачимо депутата як законодавця й політика — піклувальника про Україну загалом. Хоча напевне кожен з них — посланець до парламенту від конкретного округу, окремого і самобутнього куточка цієї самої України. А як живе народний обранець, чи переймається проблемами окремого виборця, колективу, села або міста, чи адекватно реагує на проблеми і тенденції на місцях?

Не секрет, що одні депутати, аж чуби мокрі, оббивають пороги найрізноманітніших владних структур, щоб вирішити проблеми своїх виборців. А деякі інші їхні колеги самі в урядових структурах... Одні за першої-ліпшої нагоди поспішають до людей у свої округи, інших калачем туди не заманиш...

Тому і запроваджуємо нову рубрику. Розпочати вирішили з бесіди з депутатом від Тульчинського виборчого округу №61 Вінницької області Євгеном СМІРНОВИМ — одним з тих, кого у відведений для роботи в округах час майже неможливо застати в Києві...

— Як і обіцяв виборцям, особисті прийоми проводжу раз на місяць в обох районах округу, за винятком одного разу, коли довелося більше працювати у складі слідчої комісії у справах довірчих товариств, членом якої я є. За два неповних роки свого депутатства на особистих прийомах прийняв близько трьох тисяч чоловік. Уявіть собі, що у Тульчині на прийом протягом дня приходить не менш як 80 чоловік, а рекорд — 129.

За цей час отримав від виборців 7964 заяви. Останнє моє депутатське звернення вийшло під номером 8136.

— І який коефіцієнт корисної дії цих звернень?

— Цей коефіцієнт неоднорідний у часі, з тенденцією до зменшення. Якщо з травня по грудень 1994 року вирішувалося позитивно 65 — 70 відсотків заяв, в першій половині 1995-го — 55 — 62, то після підписання Верховною Радою Конституційного договору ця цифра знизилася до 35 — 40 відсотків.

— Пане Євгене, а як ви розцінюєте нинішні настрої людей на місцях? У селах, у тому числі й на Вінниччині, в електричках, міському громадському транспорті часом на адресу владних структур, зокрема Верховної Ради, такого наслухаєшся, що вуха в'януть. До речі, чи адекватно ви висловлюєте настрої своїх виборців у власних виступах, як на мене, досить гострих на адресу Президента та його Адміністрації і помітно поблажливих на адресу парламенту?

— Менш різкі оцінки діяльності Верховної Ради, як на мене, цілком логічні. Не тому, що я депутат і прагну ним залишитися, а тому, що вважаю Верховну Раду сьогодні єдиною політичною силою, яка хоч якось намагається захистити інтереси громадян. А щодо моєї позиції як депутата, то, певно, не помилюся, коли скажу, що її підтримують 90 відсотків моїх виборців. У цьому я переконуюся під час систематичних зустрічей з людьми в окрузі, за винятком хіба що однієї, зрежисованої заздалегідь.

Хоча я погоджуюся з вами, що загалом громадяни України оцінюють діяльність як Верховної Ради, так і Президента однаково негативно. Вважаю, що у цьому винні народні депутати, котрі не роз'яснюють виборцям справжній стан справ у державі, не пояснюють за браком мужності чи з інших причин, хто є хто в Україні і куди нас ведуть.

— У вашій відповіді промайнув натяк на те, що маєте в окрузі і «доброзичливців». Хто їх нині не має! Інша справа, чи багато таких. Хто і що заважають вам виконувати дані виборцям обіцянки?

— Не хотів би персонально вказувати на тих, хто заважає, чинить перепони. Скажу лишень, що це особи, які і за комуністичних часів, і, на жаль, нині сидять у керівних кріслах і їм байдуже, під якими прапорами вони керують, вони дбають лише про одне — аби збагачуватися будь-яким способом. Звісно, що їм такі депутати, як я, поперек горла.

А коли казати, що заважає виконувати передвиборчі обіцянки, то зазначу, що жодних обіцянок, окрім зобов'язання служити народові і державі, я не давав. А заважає насамперед значне зменшення контрольних функцій Верховної Ради, які було урізано з прийняттям Конституційного договору. Однак я наполегливо контролюю, щоб на кожне моє звернення можновладці таки реагували, інша справа, що ця реакція часто неадекватна. Трапляються й осічки. Наприклад, в окрузі не бажають надавати інформацію про банківські пільгові кредити, та це не означає, що я такої інформації не доб'юся. Загалом, не вважайте за хвастощі, я переважно досягаю того, чого прагну.

— Таким чином ми підходимо до погляду на стан справ у вашому окрузі через призму члена постійної парламентської Комісії з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією...

— Криміногенна ситуація в Україні надзвичайно складна, такої ще у нас не було. Відбулося зрощення продажних скорумпованих державних структур з кримінальним світом. Цей спрут оповив країну і порятунок я бачу один — у запровадженні надзвичайного стану.

Звісно, що Вінниччина і мій округ зокрема — не виняток. Корупція, кругова порука тягнуться від можновладців звичайного села до районних, від районних до обласних, від обласних до київських. Маємо справу з новим, нашим «фірмовим» проявом кругової поруки, а відтак і безкарності сильних світу цього. Ось вам приклад. Позаторік в Томашпільському районі голова колгоспу вбив з рушниці лейтенанта-вертольотчика Петра Левського. Подавалося це як самозахист, хоч лейтенант і гадки не мав нападати на голову. Справу зі скрипом порушили, але після кількох спритних комбінацій не без участі заступника прокурора області Едуарда Гончаренка затягнули, та й закрили. Пощастило лише домогтися, щоб деякі справи порушили і довели до суду. Вдалося витягти з тюрем і з-під слідства невинних людей.

Сваволлю державних чиновників на місцях нема меж. Лише за одним моїм депутатським зверненням прокуратура області підтвердила кілька фактів зловживань, порушень чинного законодавства. У Томашпільському районі незаконно було надано квартири завгоспові місцевої райлікарні Коперсаку та якомусь Гудимі, за символічну ціну продано квартиру «біженці» з Молдови Калінчук. Голова Олександрівської сільради Кавун видавав ветеранам скраплений газ не за пільговими цінами, як належало. Маю ще додатково розібратися з «прихватизацією» майна колишньої районної «Рембуддільниці» та міжшкільного учбового комбінату, з'ясувати, що спричинило несвоєчасні розрахунки м'ясокомбінатів, заготівельників з населенням за здане ним м'ясо тощо. Таких прикладів безліч.

— Про вашу настирливість і непоступливість у цих питаннях доводилося чути. За таку позицію по голівці не гладять, чи не правда?..

— Так... Траплялося усяке, в тому числі і попередження, погрози, навіть були дві спроби так званого фізичного впливу на мене... Але плачевно вони закінчилися для моїх опонентів. Словом, не зважав на все це і не зважатиму надалі.

— Про потенціал депутата у вирішенні того чи іншого питання значною мірою свідчить його політична орієнтація. Сказано бо, один у полі не воїн. Разом з тим, з ваших виступів у парламенті важко визначити, з ким ви — з лівими, правими чи з центром?..

— На мій погляд, запитання не зовсім точне... Я з тими, хто з Українською державою і її народом. Інколи це — ліві, інколи, дуже рідко, ті, кого ви називаєте правими (хоча вони такими не є). Я — з порядними людьми, які бажають добра своєму народові.

А щодо одного у полі воїна, то це не зовсім так... Я — голова всеукраїнської політичної організації «Спілка українського народу», основними програмними засадами якої є соціальна справедливість, державність України, знищення мафії усіх рівнів.

До речі, СУН чи не єдина політична організація, яку ніхто не фінансує і яка, отже, ні від кого не залежить і не виконує нічиїх замовлень.

Вів розмову
Анатолій БЕНЬ.

ЧИТАЧ, либонь, уже помітив неординарну книгу Юлія Іоффе «Один на один с системой», де проходить ціла галерея політичних діячів і подій. Ми попросили автора, народного депутата України, відповісти на кілька запитань.

— Читаючи вашу книгу, Юлію Яковичу, знайшов у ній цікавий розділ, який і сьогодні має актуальне значення, — про страйки. Що стояло за тими, не такими віддаленими страйками і що стоїть за нинішніми?

— Щоб відповісти на це запитання, маю сказати, чому я написав цю книгу. А написав її тому, що сам перебував у гущині історичних подій, які передували розпадові Радянського Союзу і створенню незалежної держави Україна.

Моє бачення страйків, які відбувалися у 1989 році, таке: їх було організовано з допомогою агентури спецслужб колишнього Радянського Союзу з метою, як я писав, розхитати місцеву й центральну владу, щоб утвердити на всіх ключових позиціях нову горбачовську еліту. Вони випустили джина з пляшки, бо страйковий рух змів їх самих, і всю колишню систему влади. Адже ніхто з них не планував розвалити Радянський Союз. Тобто ці процеси пішли далі, аніж загадували політичні діячі й укладачі політичних прогнозів того часу.

Що ж до нинішніх страйків, то вони, як бачите, не мають такого масового характеру, як раніше.

Нині ситуація цілком інша. Так, шахтарі протестують передусім проти невиплати зарплати, жалюгідного стану галузі. Все це полягає, як на мене, у нерозумній політиці от уже кількох урядів у паливній енергетиці.

Особливо ці процеси посилилися торік і продовжують наростати цього року, хоча слід зазначити, що розвал у вугільній галузі почався набагато раніше. Давно вже були на часі реорганізація галузі, зміни підходів до ціноутворення на вугілля, у структурі управління. Однак на початку 1995 року, не виконавши нічого з названих заходів, уряд зняв дотацію на тонну вироблюваної продукції, що різко посилило кризові явища. У цьому урядові підіграв парламент своїми рішеннями щодо бюджету. У лютому 1996 року Президент України видав Указ про реструктуризацію вугільної галузі, що різко розширило правову базу різних реформаторських заходів. На жаль, указ не запрацював, бо з кожного пункту відповідні служби Кабінету міністрів мали розробити механізми реалізації та джерела фінансування. Під тиском Президента з цього питання тричі збирався Кабінет міністрів, причому двічі засідання переносили як непідготовлені, й тільки 5 травня рішення було прийнято. Досі не бачу, щоб хтось розпочав його реалізацію. Це свідчить про те, що в Кабінеті міністрів на відповідних напрямах немає людей, здатних зістиковувати свої теоретичні викладки з реаліями нашого життя. Для розв'язання проблеми потрібні грамотні, погоджені дії Кабінету міністрів і парламенту, які стимулювали б роботу вугільної галузі. Досі Кабінет міністрів втручався лише тоді, коли ситуація у шахтарських колективах ставала гранично напружена. Виділювані таким чином фінансові асигнування, розраджуючи одномоментну напруженість, поглиблювали, хоч як це дивно, занепад галузі.

— У своїй книзі ви приділили чимало місця участі в роботі спеціальної комісії з розслідування «нафтових» справ. Та якось недавно ви сказали: якби та ситуація повторилася, ви нізащо не погодилися б працювати у такій комісії. Чому?

— Я не став боягузом, просто набув більше досвіду. Я тепер чітко розумію: коли існує незаперечний факт скоєння злочину, то по цьому факту Генеральна прокуратура має порушити кримінальну справу, що, до речі, не пізно зробити й зараз. Як ви пам'ятаєте, між Україною й Росією на 1992 рік було укладено договір про постачання 32 млн. тонн нафти за внутрішньою ціною, котра становила 10 $ за тонну. 8 млн. тонн від імені України закупили комерційні структури і на порушення державного договору продали за кордон за ціною від 100 до 120 $ за тонну. Можна сперечатися, скільки при цьому вкрадено у держави — 800 млн. чи мільярд доларів, але факт лишається фактом. Наша комісія виявила тоді окремі механізми цієї афери і передала матеріали до Генеральної прокуратури України. До сьогодні цим ніхто серйозно не займався. Нещодавно я подарував свою книгу новому Генеральному прокуророві Г. Ворсінову. До речі, там описано ще масштабнішу махінацію перекидання грошей з України до Росії під час виходу України з рубльової зони.

Мене дивує такий стан справ. Украдено величезні кошти — і все тихо. Водночас у Міністерстві зовнішньоекономічних зв'язків заарештовано кілька чоловік за звинуваченням в одержанні дрібних хабарів. І от вони вже сидять три роки, чекаючи суду. Коли це так, це також злочин, і винні мають бути покарані. Та ці факти наводять на думку, що порушують справи лише проти злочинців-одиночок або тих, хто порушив правила гри, що діють у злочинних кланах.

— До речі, про клани. Ви збираєтесь писати книгу про них, піднявши руку на святая святих. Не боїтеся?

— Ні, не боюсь. Кому судилося потонути, той у вогні не згорить. Я, до речі, написав цю книгу, хоча ще не збираюся її публікувати. У ній ідеться про формування регіональних кланів, вихід їх на київські коридори влади. Не обминув увагою і рідну Луганську область. Там білокомірцевий клан з колишньої номенклатури бореться з кланом скоробагатьків, пов'язаних із кримінальним світом. Таке бачимо і в інших регіонах. Про це я й розповідаю у новій книзі.

— І все-таки, Юлію Яковичу, коли ця книга вийде друком?

— Гадаю, час іще не наспів. Життя покаже.

Інтерв'ю взяв
Анатолій КРАСЛЯНСЬКИЙ.

У КОМІСІЯХ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Комісія з питань правової політики і судово-правової реформи, розглянувши зауваження Президента до Закону України «Про внесення змін і доповнень до Закону України «Про статус суддів», погодилась з пропозицією глави держави про повторний його розгляд після прийняття нової Конституції України.

На виконання Постанови Президії Верховної Ради від 20 травня 1996 р. розглянуто пропозиції Тимчасової мандатної комісії Верховної Ради про внесення доповнення до статті 85 Конституції України та статей 2 і 26 Закону України «Про вибори народних депутатів України». Йдеться про те, що громадяни, які мають судимість за скоєння умисних злочинів, що не погашена і не знята в установленому законом порядку, не можуть балотуватися або бути обраними народними депутатами України. Члени комісії вважають можливим включити це положення до Закону «Про вибори народних депутатів України». Стосовно конституційної норми, воно може бути враховано під час розгляду проекту нової Конституції.

Поданий проект постанови про доповнення Положення про паспорт громадянина України, згідно з яким передбачається право громадян на внесення за їх проханням до паспорта відомостей про їх національність, народні депутати схвалили і вирішили внести його на розгляд Верховної Ради.

Розглянувши проекти законів про внесення змін і доповнень до Арбітражного процесуального кодексу України та до Закону України «Про арбітражний суд», члени комісії ухвалили внести їх на розгляд Верховної Ради у другому читанні. Необхідність прийняття цих законопроектів викликана нагальною потребою усунути внутрішні розбіжності у нормативній регламентації засад організації та функціонування арбітражних судів.

Комісія внесла на розгляд Верховної Ради проект постанови про скасування тих постанов Верховної Ради Автономної Республіки Крим, які суперечать законам України. Прийняття цього проекту сприятиме подальшому поверненню автономії в правове поле України.

Розглянуто законопроект про внесення змін і доповнень до Закону України «Про всеукраїнський та місцеві референдуми». Народні обранці вирішили доопрацювати його з урахуванням висловлених зауважень і пропозицій з метою узгодження цього Закону з Законом України «Про вибори народних депутатів України».

Обговорено подання **Комісії з питань агропромислового комплексу, земельних ресурсів та соціального розвитку села** щодо схваленого у першому читанні проекту Закону «Про внесення змін і доповнень до Закону України «Про споживчу кооперацію». Парламентарі відклали розгляд зазначеного питання до належного оформлення поданих матеріалів та суттєвого доопрацювання запропонованих змін і доповнень.

Комісія схвалила проект Конституції України, підготовлений Тимчасовою спеціальною комісією по опрацюванню проекту Конституції України, утвореною Верховною Радою України, і рекомендувала його для розгляду на пленарному засіданні.

Крім того, члени комісії, розглянувши проект положення про Комісію Верховної Ради України з питань правової політики і судово-правової реформи, схвалили його і вирішили внести на розгляд сесії.

Комісія з питань науки та народної освіти обговорила проект базового навчального плану середньої загальноосвітньої школи, розроблений згідно з вимогами нової редакції Закону України «Про освіту». Він є першим із пакету документів, що визначає державний стандарт загальної середньої освіти. Враховано також статтю 35, якою визначено, що загальна народна освіта є обов'язковою.

Члени комісії акцентували увагу на концептуальних засадах мережі загальноосвітніх закладів для розвитку творчої обдарованості. Наголошено на необхідності побудови такої системи закладів освіти, яка відповідала б загальнолюдським цінностям та інтересам особистості, суспільства, держави.

Комісія рекомендувала Міносвіти України продовжити роботу щодо розробки базового навчального плану середньої загальноосвітньої школи.

Комісія з питань законності і правопорядку, обговоривши поданий Кабінетом Міністрів проект Закону «Про виконавче провадження», що передбачає реорганізацію системи виконання судових рішень, ухвалила внести його на розгляд Верховної Ради України. Підтримано також законопроект щодо відповідальності за незаконне придбання, зберігання і використання спеціальних технічних засобів негласного отримання інформації, що може призвести до порушення конституційних прав громадян.

Поданий Кабінетом Міністрів України проект Закону «Про внесення доповнень до Кримінального та Кримінально-процесуального кодексів України» (у зв'язку з прийняттям Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію») комісія визнала таким, що потребує істотного доопрацювання.

Комісія розглянула також законодавчу пропозицію народного депутата України В. Костицького щодо скасування смертної кари. В її висновку, що буде надіслано разом із законопроектом на розгляд Верховної Ради України, буде зазначено, що на сучасному етапі наше суспільство не готове до вжиття згаданого законодавчого заходу, у зв'язку з чим прийняття пропонованого закону було б передчасним.

Прес-служба Верховної Ради України.

Вітчизняний стиль

Щоби пахло свіжим хлібом та й на всю округу

Бувальщина з коментарем

ЖИВ собі у невеликому селищі чоловік — Микола. Після роботи заходив до неблизького магазину, щоб хліба для сім'ї купити. Нерідко простував звідти з порожніми руками. Бо хліб завозили до тутешнього магазину з великого міста надто нерегулярно, в обмежених обсягах. От і доводилося Миколі раз у раз засмучувати дружину:

— Міси, Маріє, коржі. Чи сухарі, коли вони є, виставляй на стіл...

І так чоловікові набридли оті «хлібні страждання», що він, уздрівши якось у газеті інформацію про одеське АТ «Легмаш», ухопився за неї, мов потопаючий за соломину. Того вечора вже й до магазину не заходив — поспішив додому, щоб своїм задумом якнайшвидше з дружиною поділитись. А прочитав він таке: акціонерне товариство випускає й реалізує мікропекарні «Домашній хліб», кожна з яких здатна випікати відразу шість буханців.

— Це, як на нашу сім'ю, на три дні. Уявляєш, Маріє, як зручно? Мені не треба буде до магазину бігти, тобі — з коржами возитися. Купуємо?

Діждався вихідного й подався до міста. Розпитав, де отой «Легмаш», виклав 12 мільйонів карбованців та й — додому. Вже наступного дня і випробували новинку. Свіжим хлібом смакували і діти (а їх трійко), й батьки з таким апетитом, що за день три буханці «уламали». Потім увійшли в звичний ритм — два буханці на день. Та випікати хліб незабаром довелося багато частіше, ніж планували. Бо сусіди і знайомі почали заходити до Миколи й Марії:

— Виручайте — чи то за гроші, чи то в борг.

Подружжя калькуляцію витрат на випікання хліба зробило, аби його собівартість з'ясувати. Вийшла вона значно нижча від магазинної ціни. Та покупці наполягали, щоби платити по-магазинному. Тим більше, що Марія виявилася пекарем дуже файним — її хліб за здобу можна було вважати. Незабаром полинула добра слава про продукцію «Домашнього хліба» Марії та Миколи. І мусили вони пекти буханці вже щодня, по кілька десятків, щоб задовольняти дедалі зростаючий попит. Микола заявив:

— Знаєш, дружинонько, бачу я, що самій тобі не впоратися. Полишаю я свою роботу, за яку вже три місяці зарплати не бачу, та беруся за хлібопечення.

Так і вирішили. А ще через якийсь час підрахував Микола, що, реалізувавши близько 300 буханців, окупив він вартість отієї мікропекарні, почав одержувати чистий прибуток. Стачило його й на харчі для сім'ї, й на обновки дітям та дружині. Одне скрушно: не може повною мірою задовольнити потреби сусідів, знайомих, колег по колишній роботі. Дехто, діставши відмову, вже й ображатися почав. Чухає чоловік потилицю, думає, як з отакої ситуації вийти...

Прокоментувати почуте у селищі неподалік Одеси ми попросили голову правління АТ «Легмаш» Івана БОГДАНОВА:

— Не така то вже й безвихідь: організувати мале приватне підприємство з випікання хліба, яке б усіх мешканців селища свіжою продукцією задовольняло. Тільки тепер уже мікропекарнею «Домашній хліб» не обійтися — слід потужніше устаткування придбати. Саме так, до речі, і робить багато хто з наших споживачів: почавши сімейний бізнес з нуля шляхом придбання згаданої мікропекарні й поступово, накопичивши гроші (а наші спеціалісти підрахували, що, справді, окуповується ота пекарня реалізацією 280—300 буханок), переходять до бізнесу масштабнішого: створюють приватні пекарні, здатні щодня давати сотні й тисячі буханців. Устаткування для цього, до речі, ми також виробляємо. Це — дві модифікації міні-пекарень «Універсал» продуктивністю 42 і 63 буханці на годину. Вони компактні — десь там половинний розмір звичайної шафи для одягу, мають сучасний дизайн, оснащені приладами, що контролюють увесь процес випікання хліба. Вручну, зрозуміло, для такої пекарні, аби працювала вона хоча б в одну зміну, тіста не замісиш, отож для бажаючих пропонуємо ще й тістомісилки. Їх теж два види — на 25 і на 60 кілограмів тіста. Бізнесмени-пекарі з міст та сіл України, колективні сільськогосподарські підприємства (а вони дуже охочі до наших виробів) воліють купувати мініпекарні «Універсал» саме у комплекті з тістомісилками, а також борошнопросівачами, іншим допоміжним обладнанням.

Хотів би, коли вже випала нагода, поділитися й такою інформацією: завершуємо складання дослідного зразка гомогенізатора висівок, найближчим часом і він надійде у серійне виробництво. Бо має благородне призначення. Відомо, що під час переробки зерна на борошно втрачається чимало найцінніших речовин, у тім числі клітковини — все йде у висівки. А саме клітковина здатна виводити з організму людини шлаки, радіонукліди. З допомогою гомогенізатора можна буде довести висівки до такої консистенції, що вони стануть дуже цінною добавкою до тіста — хліб буде смачнішим, поживнішим, кориснішим.

Наостанок, коли вже запросили до порад бізнесменам-початківцям, дам їм і таку інформацію до роздумів: ціни на наші пекарні всіх модифікацій у розрахунку на випечену хлібину в 1,5-1,7 раза нижчі, ніж на устаткування, вироблюване іншими підприємцями. Енергоємність у півтора-два рази нижча порівняно з аналогічним зарубіжним устаткуванням. За нинішніх цін на електроенергію це, погодьтеся, немаловажно. Одне слово, думайте, зважуйте.

Наважтеся відкрити своє діло — ми допоможемо. А ви допоможете людям — свіжим духмяним хлібом.

Бувальщину й коментар до неї записав Георгій ВОРОТНЮК.

Одеська область.

Надійного партнера допоможе знайти банк

***Я**К відомо, Всеукраїнський акціонерний банк (ВА Банк) успішно пройшов міжнародний аудит, який провела компанія «Артур Андерсен», і вже цими днями отримає перший транш кредиту Європейського банку реконструкції і розвитку в обсязі 10 мільйонів американських доларів. Вони будуть вкладені в проекти, зв'язані з виробництвом дорожньої техніки, торгівлею продовольством, і насамперед — з Росією, а також приватизацію невеликих підприємств.*

У банку розробили і вже реалізовують проект гарантованого фінансового забезпечення торговельних зв'язків України з Росією на основі співробітництва між ВА Банком і московським комерційним банком «Балчуг». Водночас українські банкіри приступили до створення системи «VIP»-комплексного обслуговування підприємств з іноземним капіталом та закордонних представництв в Україні.

Отже, за умови відкриття рахунку у ВА Банку інофірми і представництва матимуть змогу на пільгових умовах одержати «VIP». Тобто, обслуговування, пов'язане з пошуком потрібних партнерів і перевіркою їх надійності, наданням оціночної та стратегічної інформації з різних сегментів бізнесу, галузей економіки і регіонів нашої країни.

— На всіх цих напрямках ми бачимо змогу плідного співробітництва з членами Трейд-клубу, з національними і міжнародними фірмами, — наголосив голова ради ВА Банку С. Максимов на презентації банку в міжнародному Трейд-клубі.

Сергій Володимирович а також голова правління банку Тамара Волинько відповіли на численні запитання торгових представників зарубіжних країн в Україні, які є членами Трейд-клубу.

Роман ВАТРИЧ.

Проблема

М'яке золото

З ДАВНІХ-ДАВЕН хутрову справу вважали монополією держави. І завжди вживали протекціоністських державних заходів щодо неї. Навіть під час другої світової війни наші звірівники мали пільги: не служили у війську, добре харчувалися. Адже добували для країни м'яке золото! Хутро і в найтяжчі роки допомагало вибратися зі скрути. То чому Україна нині забула про свій «золотий фонд»?

— Хутро оцінюють за кольором, розмірами, дефектами. Погляньте на це чудо: сапфір зветься. Колір неба нагадує, чи не так? А ось піщано-жовте-поломіно, ось сіро-голубе... Взагалі, є понад сто тридцять кольорів — від чорного, мов ніч, і до біло-білого, немов сніг. Не хутро, а казка. Одержати таке нелегко, ой нелегко...

Валентина Псарьова — товарознавець, зоотехнік- звірівник. Усе свідоме життя віддала галузі, до якої прикипіла серцем, тож розповідає про неї, мов пісню співа. 37 років віддав звірівництву і її чоловік Ігор. «Виріс», як кажуть, від робітника до директора. Обоє працюють в Одеському звірогосподарстві з моменту створення. А перші три тисячі норок завезли на ферму в січні 1971 року з господарств «Вінницьке» та «Вятка» Кіровської області. І, можна сказати, здійснили справжню революцію в галузі. Адже раніше вважалося, що для розведення хутрових звірів у клітках придатні лише природно-кліматичні умови Півночі та Центральної Росії, Сибіру.

Псарьови взяли курс на освоєння та розширення стада «дикої» норки французької селекції — «демі-баф», єдиної у тодішньому Союзі. Тепер утримують найбільшу групу однорідних за якістю тварин цього типу — понад 10 тисяч самок. За всі роки від жодного покупця рекламацій на цього звірка не надходило.

У звірогосподарстві впроваджено комп'ютерну програму «Селектор», яка дає змогу повніше й ефективніше використовувати дані племінного обліку. Щороку одесити продавали до 5 тисяч племінних звірків. Інші господарства придбали у них на розплід понад 60 тисяч голів молодняку. Реалізували державі понад мільйон хутрових шкурок! А скільки ще реалізують?

— Важко сказати, — зітхає Ігор Псарьов. — Бо нині наша галузь, здається, нікому в країні не потрібна. Постала вже проблема виживання.

— Ми у безвиході, — стверджує зоотехнік Михайло Пльонкін. — Якщо раніше падіж становив 1,5 — 1,8 відсотка, то нині — 7 — 8 відсотків. Зменшується поголів'я. А такого стада,як у нас сформоване, в Європі більше ніде немає. Ще кілька років тому рентабельність сягала 400 відсотків і раптом — банкрути. У чому причина? Показників, що залежать від колективу, не знизили ані на йоту, а результату, на який сподіваємося, нема. Та його й не може бути, коли вкрай гостро стоїть проблема з кормами. 90 відсотків усіх затрат іде на їх придбання. Головний корм (на три чверті в раціоні) — м'ясо й риба.

Раніше риба надходила з Росії, тепер за неї треба платити валютою. М'ясо брали на м'ясокомбінатах. Нині колективні господарства худобу масово вирізають, м'ясокомбінати простоюють без сировини. Закуповувати рибо-м'ясопродукти в Голландії, Данії, Фінляндії дуже невигідно: варто кормам перетнути кордон і — плати державі податок 28—30 відсотків від загальної вартості. Звідки кошти візьмуться, коли галузь не знає, що таке пільгові кредити?! А специфіка звірівництва така, що протягом одинадцяти місяців «проїдаються» аванси і лише раз на рік звірівники одержують «урожай» — потомство.

Відсутність у раціонах риби та м'яса призводить до зміни типу годівлі і зниження продуктивності тварин. А нове стадо можна створити лише за п'ять-сім років.

А податки? З кожної шкурки — 50 відсотків (20 — податок на добавлену вартість, 30 — акциз). У всьому світі сплачують лише до 35 відсотків. За рахунок чого розвиватися? Гальмо — і всілякі митні обмеження.

Двадцять років у нашому звірівництві використовувалась американська вакцина, що запобігає чотирьом захворюванням звірків при одному обробітку. Через нестачу валюти торік закупили італійську. І що ж? Її затримали на кордоні митники. Лише за два дні до завершення терміну вакцинації дали згоду на подальше транспортування. А ще б дві доби — і, вважай, норки занапастили б. Позаторік працівники господарства брали участь у міжнародному хутровому аукціоні в Хельсінкі. Кожну виставлену шкурку продали на 10 — 15 відсотків дорожче від стартової ціни. Реклама — ліпшої не треба. І гордість за Україну! Але майже половину виручені суми забрала держава. Підрахували інші витрати і з'ясувалося: не варта шкурка вичинки. Виручка не відшкодувала витрат. Звідтоді і не беруть участі в аукціонах. Не-вигідно! Хоча запрошення є — із Хельсінкі, Лейпцига, Санкт-Петербурга...

— Хутро наше знають у Європі, бажаючих придбати є чимало, та ми поставлені рідною державою в такі умови, що не можемо продати. Сидимо на тих шкурках, наче собака на сіні, — веде далі директор. — Щоб звірівник досконало вивчив галузь, треба щонайменше три — чотири роки. На кожного професіонала ми молимося в буквальному розумінні слова. А люди бачать безвихідне становище — і шукають іншої роботи...

Міністерство сільського господарства та продовольства взагалі ліквідувало свої звірогосподарства. Залишилася, по суті, одна організація, яка ще розвиває кліткове звірівництво, — Укрспоживспілка.

За словами начальника відділу кліткового звірівництва Укрспоживспілки Олександра Дикого, в системі нагромаджено значний досвід, працюють високоосвічені кадри, створено міцну матеріальну базу. Шкода лише в тому, що могутній потенціал використовується вкрай неефективно.

Хутро за всіх часів визнавали одним з найцінніших національних скарбів, воно належало до першої категорії валюти. Поки ще є господарства, якими можна пишатися — Черкаське, Ізюмське Харківської області, Сокальське — Львівської, Дубнівське — Рівненської, Переяслав-Хмельницьке Київської. В останньому, наприклад, на основі французької норки вивели власну — шоколадну з блакитними «вершинами». Лише позаторік 24 тисячі шкурок цієї норки охоче закупили італійці. Успіхи незаперечні. Але дедалі менше й менше доводиться про них говорити. І головна причина — фінансове становище.

— Сподіваємося на пільговий кредит Кабінету міністрів, — каже директор Переяслав-Хмельницького племгосподарства Дмитро Ховайло. — Хоча б під 25 — 30 відсотків. Візьмемо під більший відсоток — треба буде всім розбігатися. Тоді вже цілковите банкрутство. Комерційні банки не хочуть з нами співпрацювати.Адже ми реалізовуємо продукцію лише раз на рік.Тільки після цього можемо з ними розраховуватися. Банкірам це не вигідно: скільки разів вони прокрутять ті гроші за рік?!

Читаю в газеті: «На Кіровоградщині ймовірна розробка перспективних золотоносних копалень». А скільки часу для цього потрібно? Близько десяти років! Тут же золото саме проситься до рук. М'яке золото, яке може стати джерелом солідних валютних надходжень і податків до бюджету держави. За умови, що держава не допустить загибелі хутрового звірівництва. А трагедія може стати реальністю уже через кілька місяців.

Микола ПУГОВИЦЯ,
журналіст.

Насолода з краплиною здоров'я

35 тонн ласощів щодоби випускає колективне підприємство «Хмельницька кондитерська фабрика». Шоколадні цукерки й карамелі, ірис і драже, вафлі та вафельні торти — загалом понад 160 найменувань кондитерських виробів. Чверть із них освоєно протягом останніх восьми місяців. До мінімуму скорочено строк розробки й освоєння новинок. Ідеться не про рік-два, як це було раніше, а про кілька місяців, навіть тижнів.

Нині працівники фабрики освоюють новий тип цукерки — збільшеної форми, упакованої в поліпропіленову плівку за технологією «флоупак». Поки що хмельниччани знають лише імпортні аналоги — «Снікерси», «Баунті». Заводські фахівці розробили рецептуру новинки, закуплено й спеціальне обладнання.

Характерно, що хмельницькі кондитери основну ставку роблять на місцеву сировину — сливу, абрикоси, горобину, волоські горіхи, полуниці. У багатьох рецептах використовують цілющі трави, лікарські рослини. Від таких ласощів отримуєш не лише насолоду, а й краплину здоров'я.

Високі смакові якості, широкий асортимент, сучасна упаковка — завдяки цьому хмельниччани впевнено почуваються на ринку кондитерських виробів. Понад сто мільярдів карбованців щомісяця надходить до фабричної каси від двадцяти фірмових магазинів та їхніх філій у сусідніх областях, Києві та Сімферополі.

Олександр ХМИЗ.

Хмельницький.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Замість коментарю

Не складайте рук!

НЕЩОДАВНО *наше мале підприємство, яке виготовляло кухонні меблі, збанкрутувало. Винні в цьому насамперед ми самі, його засновники, бо не змогли витримати боротьби зі своїми конкурентами.*

Ми виготовляли непогані меблі, але їх не брали. Дорогі були. А наші конкуренти зуміли налагодити виробництво дешевої продукції.

Однак на цьому крапки не ставимо. Нещодавно створили нове підприємство, яке буде виготовляти кілька видів продукції: керамзит для будівельних потреб, карбід, декоративні плити з місцевих вапняків, литво з чавуну та алюмінію. Ця продукція — дефіцит. Тому матиме попит і на Буковині, і за її межами. Ми встановили на неї доступні ціни. Тепер наша тактика — одержувати прибутки не через здорожчання, а за рахунок великого товарообігу.

Звичайно, займатися комерцією, бізнесом, тим паче виробництвом, важко. З одного боку, тиснуть надмірні податки, з іншого, — не дають вільно дихати бюрократичні перепони. Чиновники, які здійснюють контроль за підприємством, уже не соромлячись, вимагають хабарів. Але ми — оптимісти. Період невизначеності швидко промине. Держава почне заохочувати ділових, тямущих людей. Одне слово, настане наш час.

Колись мій дід (він молодим емігрував до Канади й став там заможною людиною) писав у листах до моїх батьків: «Не продавайте хати на селі. Там є шмат землі. Він вас годуватиме. Пристарієте грошей — обов'язково відкривайте приватну справу».

У всьому світі цінують підприємливість. В Україні, я впевнений, до цього дійдуть також.

Григорій БІЛЕЙ,
підприємець.

Мал. Володимира КАЗАНЕВСЬКОГО.

Протести

Політики заперечують

Провід української Республіканської партії через УРП-Інформ висловив різке негативне ставлення до прийняття закону про патентування деяких видів підприємницької діяльності. Республіканці вважають, що введення в дію цього закону припинить функціонування численних торговельних точок, особливо в невеликих містах та селищах України. Немає сумніву, що цей фіскальний захід призведе до зростання цін, нечесної конкуренції, вдарить насамперед по тих підприємцях, які тільки-но спинаються на ноги. В результаті постраждають широкі верстви споживачів. Будь-яка аргументація, що цей закон дасть поповнення до бюджету, не витримує жодної критики, бо новий податковий тиск або зовсім знищить багато торговельних точок, або витіснить їх у тіньову економіку.

УРП розцінює прийняття цього закону як черговий антиринковий, антинародний захід, що призведе до зруйнування середнього та дрібного бізнесу.

Такої ж думки дотримується керівництво партії «Міжрегіональний блок реформ», яке закликало Президента України і Верховну Раду зупинити введення в дію вищезгаданого закону.

Актуальне інтерв'ю

Наламали дров не податківці

ПРИЙНЯТИЙ *Верховною Радою України Закон «Про патентування деяких видів підприємницької діяльності» викликав серед дрібних торговців таку бурю протесту, що введення його в дію довелося перенести з 1 червня, як планувалося раніше, на 1 липня нинішнього року. Крім того, до закону внесено зміни.*

— Чим викликаний такий рішучий спротив у тісних торгових рядах? З цього запитання розпочалася наша розмова з начальником управління податків та зборів державної податкової інспекції по Черкаській області Михайлом ПАВЛЮЧЕНКОМ.

— Непомірно високою платнею за торговий патент. Наша облдержадміністрація, керуючись Декретом Кабміну «Про прибутковий податок з громадян», встановила свого часу фіксований прибутковий податок (плату за патент) у розмірі 28,8 мільйона карбованців на рік у містах і 20,4 мільйона — у райцентрах. Однак і за цих обставин нарікали на занадто обтяжливий податок. Тому 160 ЕКЮ, або 200 доларів, на місяць за право здійснювати роздрібну торгівлю — це для фізичної особи непосильно.

— І все ж ваше управління, попри дискусії і протести, вже одержало бланки торгових патентів і готове їх реалізовувати.

— Так. Адже ми не пишемо закони, а лише виконуємо їх. Люди часто цього не розуміють і ображаються на податківців. Ми одержали 18 тисяч платних і близько двох тисяч безплатних патентів і вже відправили їх у райони. Крім того, провели для задіяних у цій справі працівників обласний семінар, на якому детально роз'яснили положення закону, введення його в дію, роздали на місця тексти виступів у пресі і на радіо. У районах провели семінари для підприємців. Тепер, виявляється, все дарма. Адже до закону внесено корективи, а це істотно змінює ситуацію. Ми ще не розібралися у цих змінах. Адже в урядовій телеграмі, підписаній віце-прем'єром Пинзеником, вказано лише, що закон чинний з 1 липня, а від сплати за торговий патент звільняються фізичні особи, які сплатили держмито, податок на промисел, ринковий збір. Детального роз'яснення доповнень ми ще чекаємо.

А ще — проект закону в областях не бачили, не обговорювали його. А хто як не податківці з місць, найкраще обізнані з реальною ситуацією, з можливостями і настроями людей?!

— Чула, що дрібні торговці готуються до дводенного страйку і пікетування облдержадміністрації на знак протесту проти запровадження Закону про патентування.

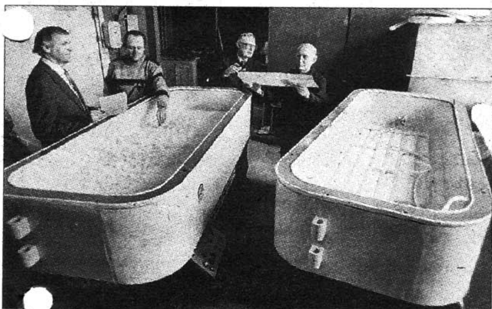
— Цих людей можна зрозуміти. Не від доброго життя колишні робітники, інженери, вчителі стали у торгові ряди... Але останнє слово — за Верховною Радою.

Інтерв'ю взяла
Лідія ТИТАРЕНКО.

Черкаси.

Фотоспостереження

«Тайфун» — знахідка для замовника

Дивом встояв нокаутований конверсією миколаївський Центральний науково-дослідний інститут «Тайфун», у недалекому минулому — підприємство ВПК, а нині — акціонерне товариство. Завдячуючи насамперед невгамовному характерові його керівника Бориса Бришникова та ентузіазмові провідних спеціалістів.

— Передовсім, ми зосередили увагу на медицині, сільському господарстві, металургії, — розповідає голова правління АТ Борис Бришников. — Колективна, масштабна, а головне плідна, робота дозволила знайти зацікавлених замовників. Стабілізувався економічний стан, зберегли талановитих учених, інженерів, висококваліфікованих робітників.

— З медициною ми близько стикались і раніше, створюючи системи життєзабезпечення у глибоководних апаратах і комплексах, — доповнює головний конструктор інституту Олексій Гайдуков. — Зараз працюємо над своїм обладнанням, аби не закуповувати за кордоном. Експериментальні зразки аеротерапевтичного ліжка «Аеротрон-1» для лікування хворих з великими опіками вже стоять в Українському опіковому центрі і в миколаївській міськлікарні №3. Випробувано також протипролежневий комплекс, пересувний високоефективний універсальний очисник повітря для операційних і реанімаційних.

Незабаром одержать путівку в життя й інші унікальні розробки «Тайфуну».

Тетяна МЄЩАНСЬКА.

Фото Олександра КРЕМКА (Укрінформ).

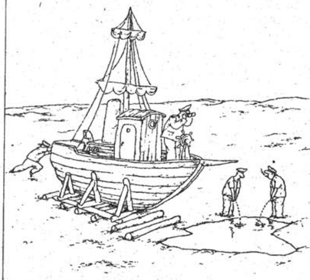
На фото: аеротерапевтичне ліжко «Аеротрон-1».

Поки інвестори прицілюються, фахівці прицінюються

О*ДНІЄЮ з причин, чому приватизаційний вітер ще не напнув інвестиційні вітрила (адже навіть фізичні обсяги інвестицій у першому кварталі скоротилися проти останнього кварталу минулого року), є недосконалість українських методик оцінки майна. Тому створення наприкінці 1995 року Українського інституту оцінки — недержавної і некомерційної установи, покликаної запровадити ринкові методи оцінки майна, — мало неабияке значення.*

На минулому тижні в Києві відбувся україно-російський семінар, під час якого фахівці практично нової професії обмінялися думками з приводу ринкової вартості нерухомості в умовах перехідного періоду. Виявилось, що в Україні все ж існує власна школа оцінки, а також ціла система атестації фахових здібностей спеціалістів цього профілю. Є й прогресивна, справді ринкова методика оцінки майна, заснована на світовому досвіді і міжнародних стандартах, а не на химерних передбаченнях і зональних коефіцієнтах, недолугому механізмі індексації основних фондів підприємств. Немає, однак, єдиного механізму оцінки в різних ситуаціях: при створенні підприємств з іноземними інвестиціями, при визначенні заставної і страхової вартості, при оцінці збитків і таке інше. А що така система конче потрібна, сумнівів немає, адже слід застосовувати об'єктивні оцінки для визначення вартості пакетів акцій приватизованих підприємств, майна і нерухомості для кредитування, вексельного обігу, формування статутних фондів спільних підприємств і комерційних банків.

І нехай інвестори ще прицілюються — ми вже прицінюємось, не наосліп, а фахово. Зусиллями поки що 450 оцінників, а не десятків тисяч, як у цивілізованих країнах Заходу. І вже є певні результати. За словами президента Українського інституту оцінки Людмили Симонової, висновки наших фахівців вартості багатьох об'єктів, які підлягали приватизації в хімічній і легкій промисловості, переробній галузі сільського господарства, в готельному бізнесі та інших сферах, були точніші за висновки відомих європейських фірм. Це підтвердили і росіяни, і наші відомі економісти. Зокрема, директор Інституту трансформації суспільства Олег Соскін і народний депутат України Євген Жовтяк, які вітали керівництво двох номерів спеціального видання «Вісник оцінки». На їхню думку, нове видання здатне поставити інвестиційні вітрила в належному напрямку, подолавши останні милі до ринкової оцінки майна, яка для багатьох ще залишається terra incognita.

Сергій ВУСАТИЙ.

Київ.

Арбитражный суд Луганской области (348016, г. Луганск, пл. Героев Великой Отечественной войны, № 3-а) 01.04.96 г. возбудил дела о банкротстве:

1. Общества с ограниченной ответственностью предприятие «Фарт-ЛТД» дело № 76/106 (349900, г. Лисичанск, ул. Революционная, 60, р/с 1467718 в Лисичанском филиале НПК-Банка), МФО 304524.

2. Частного предприятия «Фильтр», дело №77/106, (349916, г. Лисичанск, завод РТИ, новые очистные сооружения, р/с 468831 в Лисичанском филиале НПК-Банка), МФО 304524.

3. Частного предприятия «Автотранс», дело №78/106, (349900, г. Лисичанск, ул. Войкова, 1, р/с 10468522 в Сбербанке Украины в Лисичанском отделении № 2867), МФО 364070.

4. Частного предприятия «Экопром», дело №79/106, (349900, г. Лисичанск, ул. Брянцевская, 31, р/с 642620 в Лисичанском отеделнии Проминвестбанка Украины), МФО 304416.

5. Общества с ограниченной ответственностью «Базис», дело № 80/106, (349900, г. Лисичанск, ул. Орджоникидзе, 100, р/с 467920 в Лисичанском отделении Проминвестбанка Украины), МФО 404416.

Претензии кредиторов и заявления возможных санаторов принимаются в течение месяца со дня опубликования объявления.

АТ «Український інноваційний банк»

розпочав 4 квітня 1996 року передплату на акції VI випуску

УКРІНБАНК

Придбання простих іменних акцій Укрінбанку — надійне інвестування як для юридичних, так і для фізичних осіб.

Вклавши кошти в акції один раз, ви матимете можливість одержувати дивіденди з року в рік.

Вигідно

— номінальна вартість акції — 1 000 крб.;
— курсова вартість акцій постійно зростає;
— виплата дивідендів здійснюється стабільно за результатами річної діяльності банку;
— придбавши акції, ви стаєте співвласником банку і маєте можливість брати участь в управлінні банком;
— акції можна продавати і дарувати;
— використовувати як засіб застави в банку під час одержання кредиту, не втрачаючи за цих умов права на одержання дивідендів.

Надійно

— Статутний фонд Укрінбанку — 500 млрд. крб.;
— ліцензія Міністерства фінансів України № 29 від 28.05.92 р. на здійснення діяльності з випуску та обігу цінних паперів;
— з 1989 по 1995 р. АТ «Укрінбанк» успішно здійснило 5 (п'ять) емісій простих іменних акцій, які внесено до реєстру цінних паперів Мінфіну України;
— акції Укрінбанку обертаються на Українській фондовій біржі та позабіржовому ринку;
— Укрінбанк входить до першої десятки провідних комерційних банків;
— національна аудиторська фірма «Аналітик» та міжнародна фірма «Deloitte & Touche» підтвердили достовірність показників діяльності АТ «Укрінбанк» та балансу на 1.01.1996 р.;
— учасник S. W. I. F. T. з 1993 року;
— учасник VISA Inc. з 1995 року.

Умови передплати

За період передплати планується збільшити Статутний фонд Укрінбанку до 2 трлн. карбованців.

Для громадян: фізична особа може придбати не менш як 50 000 акцій (номінальна вартість — 50 млн. крб.) шляхом укладення договору-заявки. У разі придбання акцій на суму 100 неоподаткованих мінімумів і більше фізичні особи подають довідку з податкової інспекції про законність отриманих доходів.

Для організацій: юридична особа може придбати не менш як 500 000 акцій (номінальна вартість — 500 млн. крб.) шляхом укладення договору-заявки, за яким зобов'язується сплатити платіжним дорученням вартість замовлених акцій. Для відкриття особистого рахунку, призначеного для сплати акцій, необхідно подати гарантійного листа.

Акції Укрінбанку поширюються філіями:

у Київському регіоні:
Берестейська (044) 488-8272,
Білоцерківська (04463) 4-9731,
Броварська (294) 5-4237,
Київська (044) 219-2351,
Оболонська (044) 418-6819,
Укрінбанк-«Інвест» (044) 243-4801;

в інших містах України:
Алчевська (06442) 4-4443,
Вінницька (0432) 35-4608,
Дніпропетровська (0562) 41-6180,
Дрогобицька (032-44) 3-7022,
Дніпродзержинська (056-92) 9-1376,
Донецька (0622) 97-2383,
Дніпровська (0472) 47-4346,
Дубенська (03656) 3-1261,
Житомирська (0412) 37-20-87,
Запорізька (0612) 41-4574,
Івано-Франківська (03422) 3-0175,
Кам'янець-Подільська (03849) 3-9760,
Калуська (03472) 2-5913,
Кременчуцька (053-66) 7-6500,
Краматорська (062-64) 4-9137,
Корсунь-Шевченківська (04735) 2-0513,
Львівська (0322) 63-2088,
Луцька (03322) 4-3301,
Миколаївська (0512) 23-1290,
Одеська (0482) 28-8845,
Рівненська (0362) 26-1985,
Світловодська (052-36) 2-8490,
Севастопольська (0690) 44-0259,
Сумська (0542) 32-19-91,
Торезька (06254) 3-3589,
Харківська (0572) 40-1914,
Хмельницька (038-22) 9-2434,
Черкаська (0472) 47-4401,
Чернівецька (037-22) 2-1135,
Чернігівська (046-22) 4-5216.
Тел. для довідок (044) 290-6617.

Нагадуємо: передплата триває до 4 жовтня 1996 року.

Бути інноваційним означає: йти вперед, новими шляхами!

Зробіть свій вибір! АТ «Укрінбанк».

Запрошуємо відвідати експозицію **RISO** на міжнародній виставці **КОМТЕК УКРАЇНА'96**, що проходитиме 10 — 13 червня у Палаці Спорту. Під час проведення виставки ви маєте унікальну можливість **придбати будь-яку модель різографа з 10-процентною знижкою.**

Легко, як на ксерокс, продуктивно і дешево, як у друкарні!

Різограф —

сучасна офісна розмножувальна техніка

- *висока швидкість друкування — 1000 аркушів за 8 хвилин*
- *низька собівартість друку (близько 0.003$ за аркуш А4)*
- *невибагливість до паперу, щільність – 46...210 г/м²*
- *двосторонній комп'ютерний інтерфейс: сканування та друк*
- *роздільна здатність обробки зображення – 400 DPI*
- *формат паперу А6-А3*
- *багатоколірний друк – фарби 12 кольорів*
- *низькі витрати електроенергії – 300...350 Вт*
- *висока надійність, ресурс до 8 млн. копій*
- *абсолютна екологічна чистота*
- *вражаюча простота обслуговування*

Наші партнери в Україні:

Київ (044)
216-81-56
244-58-62
268-73-74
269-20-10
295-52-18

Харків
(0572) 12-80-44

Полтава
(0532) 18-31-81

Дніпропетровськ
(0562) 47-08-67

Сімферополь
(0652) 29-24-44

Представництво RISO (Deutschland) Gmbh в Україні
м. Київ, вул. Мельникова, 36/1. Тел./факс: (044) 211-45-64

Jan & Co

GoldStar
Panasonic TEFAL
SHARP Moulinex
PHILIPS Roadstar

ДИЛЕР В СТРАНАХ БАЛТИИ, БЕЛОРУСИИ, УКРАИНЕ И МОЛДОВЕ

ОФИЦИАЛЬНЫЙ ДИЛЕР GoldStar В ЛИТВЕ

Торговый центр Jan & Co
Офис: Ерфурто 30, Вильнюс 2043, Литовская Республика
Факс.: (8-0122) 45 41 76, 26 94 53
Тел.: (8-0122) 26 85 12, 26 66 27, 26 85 70

ОПТОВАЯ ПОСТАВКА ТЕЛЕ, АУДИО И ВИДЕО ТЕХНИКИ
ПО САМЫМ НИЗКИМ ЦЕНАМ В РЕГИОНЕ, ПРЯМО ОТ ПРОИЗВОДИТЕЛЯ
МИНИМАЛЬНАЯ ПАРТИЯ - 20 000 USD

Відкрите акціонерне товариство «АТП 13062» повідомляє своїх акціонерів, що перші загальні збори відбудуться 18 липня 1996 року о 16.00 за адресою: Київ, вул. Дехтярівська, 17, у клубі АТП.

Реєстрація учасників зборів 18 липня 1996 року о 14 годині.

Порядок денний

1. Затвердження положення про загальні збори акціонерів.
2. Звіт про фінансово-господарську діяльність за 1995-96 рр.
3. Затвердження Статуту ВАТ в новій редакції.
4. Затвердження положень:
— про Правління ВАТ;
— про Спостережну Раду ВАТ;
— про ревізійну комісію ВАТ.
5. Вибори голови та членів Правління ВАТ.
6. Вибори голови та членів Спостережної Ради ВАТ.
7. Вибори ревізійної комісії ВАТ.
8. Про періодичність сплати дивідендів.
9. Про періодичне видання, яке буде висвітлювати діяльність ВАТ АТП 13062.

У разі, якщо акціонер не в змозі взяти особисто участь у зборах, він може передати право голосу іншій особі за дорученням.

Реєстрація доручень здійснюється 17 липня до 14.00.

Арбітражний суд Донецької області (340105, Донецьк, б. Пушкіна, 34) порушив справи про банкрутство:

1. Малого приватного підприємства «Вікторія» (343729, Шахтарський р-н, с. Орлово—Іванівка, р/р 1468514 в АК АПБ «Україна» м. Шахтарська, МФО 334364), справа № 5б-4-20;

2. Малого приватного підприємства «Альна» (343836, Шахтарський р-н, с. Розівка, р/р 644973 в УСБ м. Єнакієве, МФО 406409), справа №3/2—10б;

3. Малого приватного підприємства «Сталкер» (343721, Шахтарський р-н, с. Садове, р/р 468635 в АК ПІБ м. Шахтарська, МФО 334613), справа № 19б/5-23.

Претензії кредиторів приймають у місячний термін з дня опублікування оголошення.

Продается траншейно-котлованная машина ПЗМ-12

Цены дешевле завода-изготовителя.

Тел. 268-55-13; 268-13-49; 268-20-55.

Государственная налоговая инспекция по Авдеевке Донецкой области сообщает о возбуждении дел о банкротстве:

— № 66/5-22 МЧП «Арго» (343871, Авдеевка Донецкой обл., МПС д.24, кв.4, р/с № 468643 в АПБ «Украина», Авдеевка, МФО 334293);

— № 4/2-11б МЧП «Омега» (348871, Авдеевка Донецкой обл., ул. Тимирязева, Донецкий учебно-курсовой комбинат, р/с № 468928 в АПБ «Украина», Авдеевка, МФО 334293).

Претензии кредиторов и заявления возможных санаторов принимаются, в течение одного месяца с момента опубликования в печати по адресу: 340105, Донецк, б. Пушкина, 34, Арбитражный суд Донецкой области.

Карьер «Мраморный» реализует
ж/д транспортом, автотранспортом (самовывоз)
щебень декоративный (мраморную крошку)
фракции 5-10, 5-20 мм по Украине и за пределы.
Форма оплаты — любая.
Адрес: АР Крым, Симферопольский р-н, с. Мраморное. Тел. (0652) 631-294, 631-488.

Загублене свідоцтво № 1889 «Про реєстрацію акціонерного товариства закритого типу «Енергобуд», державний реєстраційний № 0882691 АТ, видане Печерською райдержадміністрацією м. Києва 3 листопада 1992 року, вважати недійсним.

СП ТОВ «Амрос» оголошує про свою ліквідацію.

Претензії приймають протягом місяця зі дня опублікування оголошення за телефоном 290-60-47.

Торговая группа "АСКОНА" (Москва)
ЗАО "ХЭММЕТ"

закупает у производителей и реализует средним и мелким оптом мясо-молочную, рыбную и крупяную продукцию с доставкой в европейскую часть России

Тел.(095) 268-45-18 Тел./факс:(095)956-34-04
Адрес:107113 Москва, Сокольнический вал, 37/10, "Аскона"

Реклама в газеті «Голос України». Телефон 441-89-34. Факс 449-85-62.

Легенди і дійсність

РОБІНЗОНОМ МОЖЕ СТАТИ ЛИШЕ ТОЙ, У КОГО ЗАПАЛЬНИЙ ХАРАКТЕР

316 років тому сталася подія, що надихнула Данієля Дефо на роман «Робінзон Крузо»

ТАК, саме в січні 1680 року до острова Мас-а-Тьєрра підійшов англійський піратський корабель «Тринідад». Слідом за ним з'явилися на виднокол три іспанських судна, і флібустьєри вимушені були втікати. Тоді вони й залишили випадково на острові моряка Віллі. Перший прототип майбутнього Робінзона прожив самотньо понад три роки, аж поки команда того ж «Тринідаду» не врятувала його.

Але основний матеріал для роману англійського письменника дав інший самітник — британський моряк Олександр Селькірк.

Йому було 27 років, коли 1704 року він відправився до берегів Південної Америки у складі команди галери «П'ять портів». Селькірк мав запальний і незалежний характер і тому часто вступав у суперечки з капітаном флотилії, до якої входила галера «П'ять портів». Одного разу після чергової суперечки капітан віддав наказ висадити неслухняного боцмана на сушу.

Це був той самий острів Мас-а-Тьєрра (від 1960 року він називається островом Робінзона Крузо).

Після чотирирічного усамітнення Олександр Селькірк повернувся до Англії й багато розповідав усім бажаючим про своє острівне життя. Ці розповіді дійшли до Данієля Дефо й надихнули його на роман.

До речі, Д. Дефо (бл. 1660—1731) — автор понад 250 опублікованих творів. Крім «Робінзона Крузо» його перу належать книги «Капітан Сінгльтон», «Історія полковника Жака», авантюрний роман «Моль Флендерс», добре відомий тим, хто вивчав філологію. Дефо був також відомим публіцистом, писав памфлети, сатиру.

Хоча термін усамітнення О. Селькірка дорівнював чотирьом рокам, але Данієлю Дефо цього часу для розвитку сюжету роману було замало й він «протримав» свого літературного героя на безлюдному острові аж 28 років 2 місяці і 19 днів.

Реальний острів Робінзона Крузо розташовано в 700 кілометрах від Сантьяго — чилійської столиці. Селище на острові Сан-Хуан-Баутиста входить до поселень архіпелагу Хуан-Фернандес у Тихому океані. Отже, колишнє місце усамітнення героя роману Д. Дефо нині зовсім не безлюдне. Жителі острова, якому принесла славу книга англійського письменника, охоче розповідають про свого улюбленого героя. Тут зберігається все, що стосується Робінзона Крузо: печера, де він жив, речі, якими користувався, написи й зарубки, що залишив на деревах та стовбах. Зрозуміло, що про реального моряка часто забувають — більшості подобається історія, вигадана Д. Дефо.

Але на острів у Тихий океан приїздять і родичі О. Селькірка. Вони теж сприяють популярності свого знаменитого предка.

Відвідують острів Крузо і його сучасні послідовники, але, і це очевидно, повторити життя Робінзона їм ніколи не вдасться.

Книга Д. Дефо стоїть у наших бібліотеках поряд з романами Ф. Купера, М. Ріда, М. Твена, Д. Свіфта, О. Дюма, В. Скотта. В багатьох країнах є послідовники англійського романіста й шукача пригод. У часи бурхливих подій в Україні на початку XX століття 23-літньому січовому стрільцеві з Коломиї Ігорю Федіву запропонували перекласти німецький варіант одісеї Робінзона Крузо «Новий Робінзон» Й. Кампе. Сучасник Ігоря Федіва В. Злотополець написав свій роман на цю тему — «Син України».

Олег МАРТУСЬ.

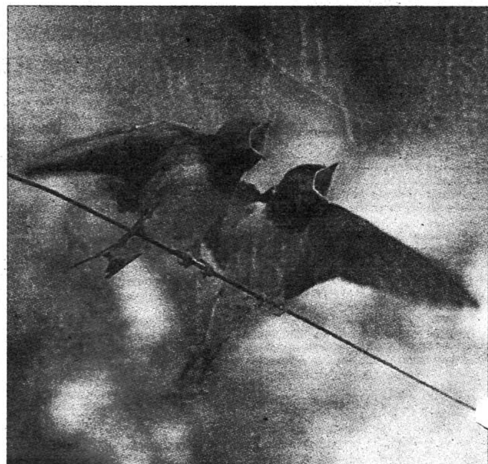

Фото Михайла КИРИЧЕНКА.

З Книги рекордів Гіннесса

- Перший грамофон з платівками, що програвалися, було запатентовано і вперше продемонстровано в інституті ім.Франкліна, Філадельфія, США, Емілем Берлінером у 1887 році.
- Світовий рекорд за рік (1418 кілограмів молочного жиру) належить корові з кличкою Ройбрук-Хай-Елен голштейнської породи, що належала Ясухіро Танаке із Тотторі, Японія.
- Рекордну ціну заплачено за марки на аукціоні — 1,1 млн. доларів за блок з 24-центових марок американської пошти випуску 1918 з перевернутим зображенням аероплана. Блок придбав невідомий американський колекціонер на аукціоні Крісті в Нью-Йорку, США, 12 жовтня 1989 року.
- Найбільшою площею вважається площа Тяньаньминь, що означає в перекладі Ворота небесного спокою, в Пекіні, яку ще називають центром Китаю. Вона займає 39,6 га.
- Манфреду Мюллеру і Паулю-Ернсту Лурсу знадобилося 20 років, щоб здійснити кругосвітню подорож на Ситроені - 2-CV випуску 1963 року. Вони відвідали 93 країни, проїхавши 350 тисяч кілометрів.
- Найдовший тунель Сейкан із залізницею довжиною 53,85 км, прокладений на глибині 240 метрів нижче рівня моря і на 100 метрів нижче дна моря під затокою Цугару між Таппі—Дзакі, острів Хонсю і Фукусімою, острів Хоккайдо, Японія.
- Карфагенський акведук в Тунісі довжиною 141 кілометр, прокладений від джерел Загван в Джебель-Джуграр, був найбільшим акведуком древнього світу. Його побудували римляни під час правління Публія Аелія Адріана (117—138 рр.н.е.). До нашого часу збереглося 344 арки.
- Найбільший парк атракціонів «Дісней-уорлд», штат Флоріда, США, було відкрито 1 жовтня 1971 року. На його будівництво витратили 400 млн.доларів.

З миру по слову

Золото — за так

● *Естонія*

Хочеш позбутися друга — позич йому грошей.

Купований хліб маленький.

Краще дві салаки чесно, ніж повен човен нечесно.

Не купуй коня в дощ, не бери жінку в свято.

Спершу чарку бере чоловік, потім чарка бере чоловіка.

● *Італія*

Хто працює на себе, той робить за трьох.

Багата земля не тоді, коли її багато, а тоді, коли на ній працюють завзято.

На нові справи потрібні й нові люди.

Не вір, що за морем на виноградній лозі сосиски ростуть.

Хто хоче знати майбутнє, мусить добре знати минуле.

● *Корея*

Який скульптор, такий і Будда.

Собака, що виріс у темряві, гавкає на сонце.

Жадібний, як орда Чінгісхана.

Якщо на весіллі багато галасу, значить, мало їжі.

Ледачий не стільки працює, скільки підраховує зароблене.

Домашня хімчистка

Дрібка солі, розведена в нашатирному спирті, виводить масні плями на шовкових тканинах.

Забруднену парасольку можна почистити сумішшю рівних частин оцту і води.

Якщо заялозився комірець шерстяного плаття чи піджака, його легко почистити шматочком вати, змоченим підігрітим оцтом.

Спита чайна гуща добре чистить килим. Вологі чайнки розсипають на попередньо почищеному пилососом килимі, а потім вимітають чистим віником.

Біле хутро добре чистити картопляним крохмалем, а для блиску протерти ватним тампоном, змоченим оцтовою есенцією.

Якщо хутро пожовтіло від часу, його можна відбілити перекисом водню, додавши до нього кілька крапель нашатирного спирту.

З телетайпу

У спадщину — любов до тістечок

Мешканець старовинного шведського містечка Упсала Ерік Евандаль був першокласним пекарем-кондитером і випікав прекрасні тістечка, а ще — він писав вірші. Вірші до нашого часу не збереглися, а ось кафе-кондитерська, засноване Еріком 100 років тому, стоїть і нині на тому ж місці. Він помер у віці 101 рік, а кафе перейшло у спадок його донькам. Як і рецепти приготування тістечок та пиріжків, котрі вони тримають у великому секреті.

Шведи полюбляють посидіти в кафе, залишити запис на спогад про відвідини. Один дивак записав, що він відвідав кафе і сидів на одному й тому самому місці 3 тисячі разів! Нехай це і дивацтво, але в цілому — це свідчення поваги шведів до народних традицій, звичаїв і порядку. Повага до всього, що становило побут їхніх дідів та прадідів, а тепер і їх самих. Традиції, як і секрети випічки, передаються з покоління в покоління, зберігаються, леліються.

Чи не повчитися нам у них?

Пенсіонер як рушійна сила в торгівлі

Перспективну групу покупців відкрила для себе німецька торгівля. Ні, це не новоявлені багачі,яких нині чимало приїжджає сюди з метою обновити гардероб. Це пенсіонери, які сьогодні мають величезну купівельну спроможність. Як запевняють експерти Кельна, грошові накопичення громадян, яким за 60 років, становлять немалу суму — від 10 до 15 млрд. марок. Вони одержують пенсію в середньому 1,5 тисячі марок щомісяця — найвищий чистий прибуток серед усіх вікових груп населення. Німецькі пенсіонери досить активні, мобільні, вони мають не тільки бажання, але й можливість насолоджуватися життям на старості років. Слово «пенсіонер» зовсім не в'яжеться тут зі словами «пасивний», «самотній», «хворобливий».

«Файненшл таймс» про російські банки

За даними Асоціації російських банків, приблизно кожен п'ятий комерційний банк нового покоління в Росії переживає серйозні фінансові труднощі або вже розорився, що погрожує зірвати програму економічних реформ у країні. На думку президента асоціації Сергія Єгорова, вести мову про фінансову стабільність тоді, коли цей сектор переживає таку серйозну кризу, означає жити ілюзіями.

Банківський сектор Росії, який бурхливо ріс завдяки дешевим кредитам і високим темпам інфляції, вже кілька місяців з моменту, коли почала давати свої плоди урядова програма стабілізації, переживає серйозні труднощі. Деякі банки, потерпаючи від нестачі банківських коштів, останнім часом почали продавати свої портфелі казначейських векселів.

Наш друг — телевізор

Нині нікого не здивуєш телевізором — він замінив нам театр, кіно, музеї. Чимало приємних годин ми проводимо біля його екрана. А ось чи вміємо ми користуватися телевізором? Часто після тривалого перегляду телепередач виникає головний біль, втома, безсоння, збудження, розбитість у всьому тілі. Особливо страждають від телевізора діти — їх нервова система має підвищену чутливість до миготливого світла.

Тож майте на увазі, що: дуже шкідливо дивитися на екран у цілковитій темряві; світло повинно падати згори або розташовуватись за глядачем; відстань від екрана має бути у 5—12 разів більша за нього; людям середнього віку рекомендується дивитися телевізор з великим екраном на відстані 3—4 метрів, а людям похилого віку потрібно сідати ближче до екрана.

Слід боротися з шумом, який створює телевізор, його тривалий вплив може призвести до найтяжчих наслідків: може порушитися нормальна робота всіх органів, насамперед кровообіг та кровопостачання мозку.

Дотримуючись цих порад, ви забезпечите нормальні умови для перегляду телепередач собі і не заважатимете тим, хто поруч у кімнаті.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України. Видавець — Президія Верховної Ради України. 252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5. Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.

Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

♦ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
♦ Рукописів не повертаємо.
♦ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

♦ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
♦ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
♦ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 345041.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0 Зам. 0311101.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.